

RIIGIKANTSELEI
State Chancellery of the Republic of Estonia

AASTARAAMAT
2002

RIIGIKANTSELEI

RIIGIKANTSELEI AASTARAAMAT 2002

TALLINN
2003

Toimetaja	Jaanus Rankla
Keeletoimetaja	Ille-Merike Klamas
Fototoimetaja	Tex Vertmann
Kujundaja	Marek Paju

Fotod:

Tex Vertmann
Aavo Juus
Rahvusarhiiv
Valitsuse pressibüroo
Ameerika Ühendriikide
Riigidepartemang

Pilt esikaanel	Marina Mohrjakova
----------------	-------------------

Kirjastaja	Riigi Teataja Kirjastus
------------	-------------------------

ISSN 1406-7781

© Kõik käesoleva aastaraamatu kirjastamisõigused kuuluvad Riigikantseleile. Selle mehaaniliste või elektrooniliste vahenditega reprodutseerimine või mingil muul viisil paljundamine, kaasa arvatud fotopaljundus, informatsiooni talletamine ja kontaktkopeerimine ärilistel eesmärkidel, on keelatud.

SISUKORD

Peaministri tervitus	5
Lugupeetud lugeja!	7
Kroonika	11
Riigikantselei aasta	15
Vabariigi Valitsuse töö ja otsuste statistika	19
Regionaalministri büroo	23
Rahvastikuministri büroo	25
Elektroonilise Riigi Teataja kasutusele võtmise eesmärgid	27
Ajalugu	28
Eeltöö	28
Teenus	29
Andmed	29
Kasutajad	30
Töökeskkond	30
Kokkuvõte	32
Asjaajamise ja dokumendihalduse arenguperspektiivid	33
Asjaajamise õiguslik keskkond	33
Asjaajamisprotsessid ja standardid	34
Infotehnoloogilised süsteemid	35
Asjaajamispersonal ja koolitus	35
Kujundades valitsuse nägu	37
Teadus- ja Arendusnõukogu Sekretariaadi 2002. aasta tegevuse ülevaade	41
Otsustuste aasta enne otsustavat aastat	43
Riigikantselei tegevus avaliku teenistuse arendamisel	47
Riigiametnike foorum 2002	47
Konkurss "Riigiasutuste koostööprojekt 2002"	48
Avaliku teenistuse aastaraamat 2001	50
Ametnike koolituse koordineerimine	50
Avalike teenistujate andmekogu	51
Koostöö ja infovahetus personali- ja koolitusjuhtidega	52
Avaliku teenistuse tipp- ja keskastmejuhtide uuring	52
Tartu rahu naasmine	55
Täienduseks kunstikogule	59
Aasta 2002 Riigikantselei haldusalas	63
Rahvusarhiiv	63
Riigi Teataja Kirjastus	65
Eesti Haldusjuhtimise Instituut	68
Eesti Õigustõlke Keskus	70
Komiteed, komisjonid ja nõukogud	73
Teenetemärkide Komitee ja sümboolikaosakond	73
Kõrgemate riigiametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjon	74
Arhiivinõukogu	76
Riigikantselei koosseis ja personalistatistika 2002. aastal	77
Riigikantselei struktuur	79
Riigikantselei eelarve 2002	81
Kontaktandmed	83

PEAMINISTRI TERVITUS

Siim Kallas
Peaminister 2002 — 2003

Peaministrina olen Riigikantseleiga koostööd teinud tänaseks juba aasta. Selle kogemuse põhjal võin öelda, et Riigikantselei on asutus, kes täidab oma lubadused, ning kus asju aetakse usaldusväärselt ja järjekindlalt. Iga valitsus vajab oma otsuste ettevalmistamiseks tugevat meeskonda. Just sellist nagu on tänane Riigikantselei.

LUGUPEETUD LUGEJA!

Aino Lepik
Riigisekretär
Stenbocki majas,
veebruar 2003. a

Riigikantselei tööd ja tegemised aastal 2002 on koondatud aasta- raamatusse, mis ilmub teist korda peale Eesti taasiseseisvumist. Läänud aastale mõeldes meenuvad laiemas plaanis Mart Laari valit- suse tagasiastumine ja Siim Kallase valitsuse võimuletulek, Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi vaheliste liitumisläbirääkimiste lõpetamine ning Eesti Vabariigile kutse esitamine NATO-ga liitumiseks.

Kõik need sündmused on mõjuta- nud ka Riigikantselei tööd. Riigikantselei istungiosakond ja õigusloomeosakond valmistasid läinud aastal ette suurel hulgal ministeeriumidest laekunud valit- suse istungi materjale, mis olid seotud integreerumisega Euroopa Liitu ja NATO-sse. Samuti on pingsalt järgitud ja ette valmista- tud valitsuse tööplaani. Iseenesest-

mõistetavalt on Euroopa Liidu läbirääkimiste riigisisese koordineerimisega suure töö ära teinud eurointegratsiooni büroo.

Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadil seisab ees vastutusrikas töö Euroopa Liidu rahvahääletuse ettevalmistamisel ja ümberorienteerumine eelseisvale Euroopa Liiduga ühinemisele, mis toob kaasa mitmeid muudatusi – muu hulgas riigisiseses koordineerimistöös, Vabariigi Valitsuse istungite ettevalmistamisel ja ka dokumendihalduses.

Gogol on oma "Revidendis" ütelnud, et "Makedoonia Aleksander oli küll suur kuningas, aga miks sellepärast toole lõhkuda?".

Mõeldes läinud aastale ja Riigikantselei töödele ja tegemistele ei tahaks hakata vaimustusest toole lõhkuma, kuid siiski tahaksin meenutada mõndagi, mis korda läks.

Riigikantseleis ja Riigikantselei haldusalas valiti koduleheküljel toimunud hääletusel aasta teod: Tartu rahulepingu originaali Eestisse toimetamine koostöös Balti Arhiivi ja Rahvusarhiiviga, Riigikantselei haldushoone valmimine Tallinnas Rahukohtu 1, elektroonilise Riigi Teataja käivitamine ja Riigiarhiivi arhiivihooone valmimine Tallinnas Madara 24. Aasta teo nimetusele kandideeris kaksteist sündmust ja hääletusel osales 420 inimest. Aukirjad anti kätte Riigikantselei jõulupeol Draamateatris.

Isiklikult pean oluliseks rõhutada kolme valdkonda – arhiivindust, avalikku teenistust ja Riigi Teataja uuendusi.

Käesolevast aastaraamatust võime lugeda, et riigiarhivaar Priit Pirsko loeb Rahvusarhiivi 2002. aastat kordaläinuks. Ma ei oleks siinkohal nii tagasihoidlik – läinud aastal võttis Vabariigi Valitsus vastu “Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002–2005”, alates eelmisest aastast säilitatakse Rahvusarhiivis ka esimesi arhiiviväärtusega digitaaldokumente, valmis Riigiarhiivi Madara tänava hoidla ja Rakveres pandi nurgakivi uuele maakonnaarhiivile. Kuid kõige olulisem on muidugi asjaolu, et keskmine uurijakülastuste arvu kasv Rahvusarhiivis oli 8%, mis tulenes kõige kõrgemast uurijakülastuste üldarvust taasiseseisvunud Eesti riiklikes arhiivides.

Seoses Tartu rahulepingu originaali Eestisse saabumisega oli võimalik avalikkusele meenutada Rahvusarhiivi olulist rolli ajaloo- ja kultuuripärandi hoidmisel. See on märk muutustest, sest veel mõned aastad tagasi seostati arhiive üksnes tööstaaži tõestamiseks ja varade tagastamiseks vajaliku asjaajamisega.

Läinud aastal oli avalikus teenistuses põhiliseks uudiseks uue avaliku teenistuse seaduse eelnõu valmimine ja selle menetlemine Riigikogus. Eelnõu vastuvõtmine muudaks ametnike ringi, teenistuse korraldust ja juhtimist ning palgasüsteemi. Avalikku teenistust ei juhitaks keskselt. Küll näeb aga eelnõu ette avaliku teenistuse koordineerija – Avaliku Teenistuse Nõukogu –, keda teenindaks alaliselt Riigikantselei. Käesoleval ajal peab nentima, et nimetatud eelnõu menetlemine on Riigikogus seiskunud ning see langeb menetlusest välja seoses Riigikogu valimistega. Kuidas uus valitsus ja Riigikogu lähenevad avaliku teenistuse kaasajastamisele, on praegu võimatu ütelda.

Riigikantseleis on muutunud traditsiooniks avaliku teenistuse aastaraamatu väljaandmine ja riigiametnike foorumi korraldamine. Need on kaks sündmust, mida tasub esile tõsta. Aastaraamatust saame lugeda erinevate ministriumide töö kohta avaliku teenistuse valdkonnas, samuti leiab sealt hulgaliselt statistilisi andmeid.

Riigiametnike foorum täidab mitut ülesannet. Tartusse kogunevad ametnikud erinevatest riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest selleks, et vahetada kogemusi ja õppida üksteist tundma, mis mõistagi hõlbustab koostööd erinevate asutuste vahel. Loomulikult käsitletakse foorumil avaliku halduse olulisemaid teemasid, kuid see on ka koht uute huvitavate ja arutelusid tekitavate ettekannete jaoks – meenutagem vaid peaminister Siim Kallase riigikorralduse uuendamise alaseid ettepanekuid.

2002. aasta foorumil tutvustati ka Riigikantselei poolt tellitud uuringut valitsusasutuste tipp- ja keskastmejuhtide tegevuse kohta, mis viidi läbi koostöös konsultatsioonifirmaga Fontes ja Eesti Haldusjuhtimise Instituudiga.

Uuring väärrib tähelepanu, kuna see on üks vähestest uuringutest, kus on vaadeldud avaliku sektori juhte.

Kindlasti tuleb jätkata avaliku teenistuse toimimismehhanismide uuringuid. Avalik teenistus on sektor, mille kohta Eestis on väga vähe ilmunud uuringuid kirjasõnas ja seda nii Eesti avaliku teenistuse kui ka avaliku halduse kohta laiemalt, sama kehtib ka rahvusvaheliste kogemuste kohta.

Elektroonilise Riigi Teataja kasutusele võtmine on vägagi tähelepanuväärne samm – demokraatlikus riigis peavad kõik kehtivad õigusaktid olema kõikidele inimestele kättesaadavad. Elektrooniline Riigi Teataja

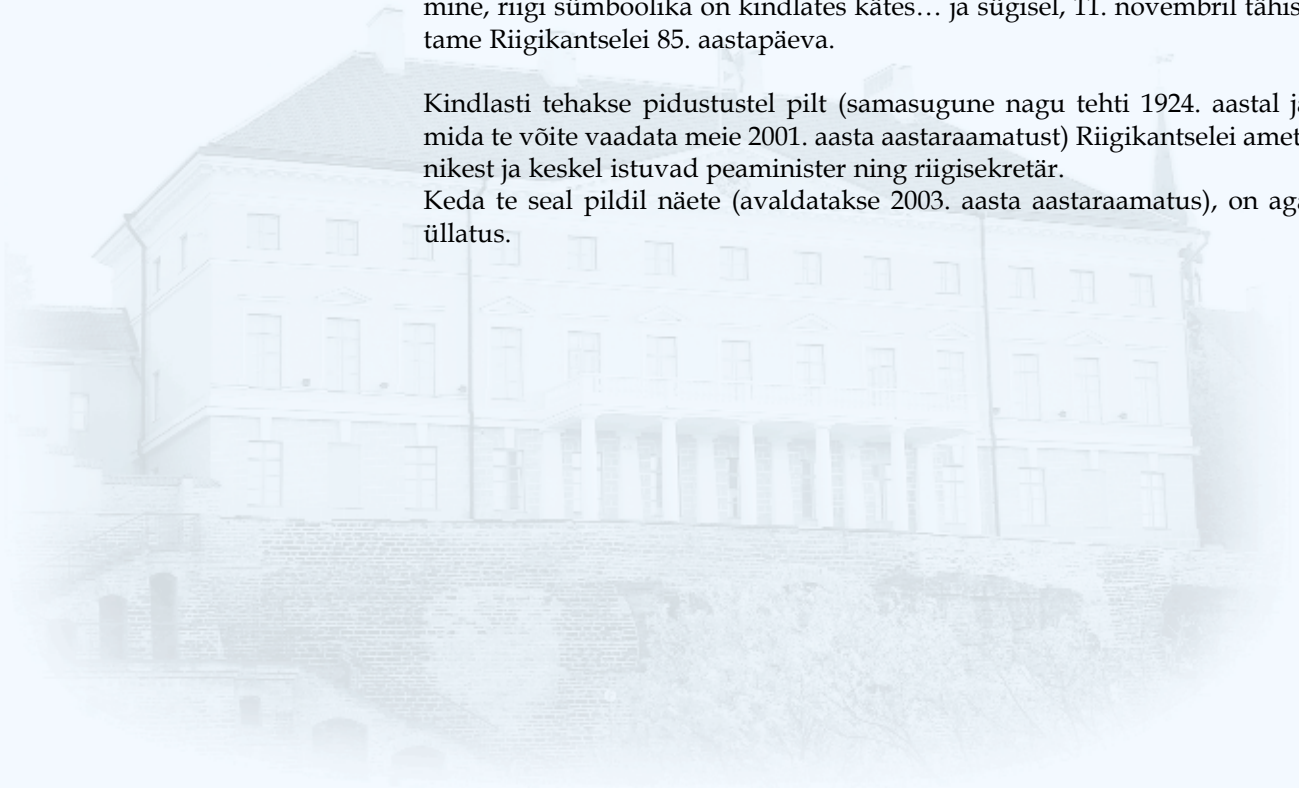

võimaldab kõigile tasuta juurdepääsu õigusaktidele ja ka nende terviktekstidele kolme päeva jooksul pärast akti avaldamist. Samuti on loodud kasutajasõbralik otsingusüsteem. Muidugi tuleb tõdeda, et ka siin on veel arenguruumi, et otsingusüsteem oleks parem ja vigade esinemine viidud miinimumini.

Varsti seisab ees valitsuse vahetus ja sellega kaasnevad tööülesanded ka Riigikantseleile. Taasiseseisvuse 12. aastal võime tõdeda, et Riigikantselei on stabiilne ja kogunud ametkonnaga asutus, mis suudab vägagi professionaalselt täita oma peamist ülesannet – teenindada Vabariigi Valitsust. Samuti suudame teha oma tööd ka siis, kui meie ümber puhub vali sisepoliitiline tuul.

Riigikantselei areneb edasi – valmistume Euroopa Liiduga ühinemiseks, arendame dokumendihaldust, arhiivindust, avalikku teenistust, tagatud on valitsuse õigusaktide kvaliteet ja valitsuse materjalide kvaliteetne menetlemine, riigi sümboolika on kindlates kätes... ja sügisel, 11. novembril tähistame Riigikantselei 85. aastapäeva.

Kindlasti tehakse pidustustel pilt (samasugune nagu tehti 1924. aastal ja mida te võite vaadata meie 2001. aasta aastaraamatust) Riigikantselei ametnikest ja keskel istuvad peaminister ning riigisekretär. Keda te seal pildil näete (avaldatakse 2003. aasta aastaraamatus), on aga üllatus.

KROONIKA

Jaanus Rankla
Riigikantselei pressinõunik

JAANUAR

- Riigikantseleid külastas Soome Vabariigi Riiginõukogu Kantselei riigisekretär Rauno Saari koos Soome Vabariigi Riiginõukogu Kantselei delegatsiooniga.

VEEBRUAR

- Rahvusraamatukogus avati näitus "Eesti riiklikud teenetemärgid".
- Valitsusasutuste dokumendihalduse programmi (DHP) nõukogu otsustas suunata oma tegevuse avatud standardite kasutuselevõtu kiirendamisele, eelkõige XML tehnoloogiale tuginevatele rakendustele.
- Riigikantselei ja Avatud Eesti Fond korraldasid järjekordse ühis-konkursi, mille eesmärk oli kaasata kodanikeühendusi euroväitluse, suurendada avalikkuse rolli diskussioonis Eesti tuleviku üle Euroopa Liidus, tõsta teadlikkust Eesti arenguvõimalustest Euroopa Liidu liikmesriigina ning elavdada Euroopa Liidu alast mõttevahetust kodanike ja riigi vahel.

MÄRTS

- Uuenes Riigikantselei kodulehekülj.
- Vabariigi Valitsus kinnitas avaliku teenistuse 2002. aasta koolitusprioriteetideks haldusõiguse üldosa, elektroonilise asjaajamise, strateegilise juhtimise ning Euroopa Liidu alase koolituse. Ühtsed koolitusprioriteetid kehtestati esmakordselt vastavalt valitsuse poolt 2001. aastal heakskiidetud "Avalike teenistujate koolitussüsteemi põhimõtetele". Koolitusprioriteetide kehtestamise eesmärk on parandada riigiasutuste vahelist koostööd, suurendada ametnike erialaseid teadmisi, olla kursis normdokumentides toimunud muudatustega ning iga-aastane selge rõhuasetuse seadmine ja koolitustegevuse eesmärkide seostamine Vabariigi Valitsuse poolt kavandatavate tegevuste ja reformidega.
- Riigisekretär Aino Lepik nimetas alates 6. märtsist Henrik Hololei taas Riigikantselei eurointegratsiooni büroo juhatajaks. Eurointegratsiooni büroo (EIB) senine juhataja Märt Kivine jätkab EIB juhataja asetäitjana. Henrik Hololei töötas EIB-s alates selle loomisest 30. jaanuaril 1996, algul nõuniku ja alates 1996. aasta augustist EIB juhataja ametikohal, kuni majandusministriks nimetamiseni 15. oktoobril 2001.
- Riigikantselei peadirektor Marten Kokk osales Helsingis toimunud inimeste põhiõiguste alasel konverentsil (*Conference on Fundamental Rights in Future Europe*).
- Toimus Teadus- ja Arendusnõukogu istung.

APRILL

- Riigisekretär Aino Lepik osales Stockholmis konverentsil "Tõde, õiglus ja leppimine".

MAI

- Tallinnas Madara tänavas avati Riigiarhiivi uus arhiivihoon.
- Riigikantseleid külastas Saksamaa Nordrhein-Westfaleni Maapäeva (*Landtag*) majandus- ja tehnoloogiakomisjoni 12-liikmeline kõrgetasemeline delegatsioon, kes tutvus e-valitsusega.

- Riigisekretär Aino Lepik käis töövisiidil Soome Vabariigi Rahandusministeeriumis.
- Toimus õigusaktide mõju analüüsi alane rahvusvaheline seminar. Seminari eesmärk oli, et õigusaktide koostamisel osalevad ametnikud oskaksid edaspidi paremini hinnata aktide rakendamise tagajärgi. Seminaril osalesid tippeksperdid Soomest, Hollandist, Suurbritanniast ja Eestist, kes oma kodumaa kogemuste näitel selgitasid õigusaktide mõju analüüsi erinevaid võimalusi ja analüüsi vajalikkust. Seminar korraldati Riigikantselei eurointegratsiooni büroo, Sihtasutuse Eesti Õiguskeskus, Poliitikauuringute Keskuse Praxis ja Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Eesti saatkonna koostöös.

JUUNI

- 1. juunist käivitus elektroonilise Riigi Teataja (eRT) infosüsteem. Interneti vahendusel kõigile tasuta kasutatav infosüsteem on riigi põhiregister. Andmekogus olevad õigusaktid omavad erinevalt senisest praktikast võrdset juriidilist jõudu Riigi Teataja paber-versioonis avaldatud õigusaktidega. Kättesaadavad on seaduste, Vabariigi Valitsuse määruste ning ministrite määruste terviktekstid (tekstid, millesse on lisatud pärast nende algkujul vastuvõtmist tehtud muudatused). Elektroonilise Riigi Teataja rajamine oli pikk ja töömahukas protsess. Vabariigi Valitsus kiitis vastava seadusemuudatuse heaks 2000. aasta oktoobris. Jaanuaris 2001 võttis Riigikogu vastu andmekogude seaduse ja Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse, millega pandi seadusandlik alus elektroonilisele Riigi Teatajale. Riigikantselei, Riigi Teataja Kirjastuse ja Justiitsministeeriumi koostöö tulemusena alustas elektrooniline Riigi Teataja tööd 1. juunil 2002. Elektroonilise Riigi Teataja infosüsteemi rajas riigihanke tulemusena AS WebMedia, volitatud töötleja leidmiseks korraldatud riigihanke võitis AS Andmevara.
- Tallinna parimas vabaõhusaalis - Stenbocki maja sisehoovis - algasid teist hooaega avalikud tasuta kontserdid. Avakontserdil astus üles ansambel Tallinn Baroque kavaga "Hõiskem kiitust kogu maailm".
- Vabariigi Valitsus kiitis heaks "Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002 - 2005". Heakskiidetud arengukava käsitleb esmakordselt arhiivindust ning asjaajamist ühtse tervikuna. Arhiivinduse arengukava väljatöötamise käigus tuldi järeldusele, et otstarbekas on laiendada seda arengukava avaliku sektori asutuste asjaajamisele. Asjaajamine ja arhiivindus on omavahel lahutamatult seotud. Asjaajamises tekivad arhiividesse üleantavad arhivaalid. Avalike ülesannete täitmise dokumenteerimise piisavusest ning dokumentide säilimisest sõltub aga tulevikus ühiskonda kajastava teabe olemasolu ja selle kvaliteet.
- Riigisekretär Aino Lepik kohtus Stenbocki majas Eestis visiidil olnud Rootsi õiguskantsleri Göran Lambertziga.
- Esitleti "Avaliku teenistuse aastaraamatut 2001". Riigikantselei poolt kolmandat aastat väljaantav koguteos annab ülevaate ametnikkonnas eelmise aasta jooksul toimunud muudatustest ning sisaldab hulgaliselt arvandmeid ametnikkonna kohta.
- Balti Arhiiv andis Stenbocki majas Rahvusarhiivile üle Rootsi Riigiarhiivis hoiul olnud Eesti riiklusele olulised dokumendid aastatest 1918-1939. Tseremoonial kõnelesid riigisekretär, arhiivinäukogu ja Balti Arhiivi juhatuse esimees Aino Lepik ning riigiarhivaar Priit Pirsko.

AUGUST

- Riigisekretär Aino Lepik kohtus Eestis visiidil olnud Türgi kaitseministri Sabahattin Cakmakogluga.

SEPTEMBER

- Riigikantseleid külastasid Sri Lanka riigiametnikud, kes tutvusid valitsusasutuste dokumendihaldusprogrammiga ning Vabariigi Valitsuse istungite infosüsteemiga (VIIS). Üritus toimus e-Governance Academy koolituse raames.
- Eurointegratsiooni büroo (EIB) juhataja Henrik Hololei, EIB väliskoostöö talituse juhataja Mailis Pukonen, EIB planeerimise ja analüüsi talituse juhataja Gert Antsu ja EIB väliskoostöö talituse referent Helina Aunapuu olid töövisiidil Suurbritannias. Kohtuti kõrgemate riigiametnikega välisministeeriumis ning peaministri alluvuses olevas ELi sekretariaadis. Arutati Euroopa Liidu laiendamise, kahepoolsete suhete ja Euroopa Tuleviku Konvendi problemaatikat.
- Riigikantselei, Teadus- ja Arendusnõukogu Sekretariaadi, Euroopa Komisjoni, Balti Õpingute Instituudi ning Poliitikauuringute Keskuse Praxis koostöös toimus Tartus Toome Konverentsimajas biotehnoloogia alane konverents "*Foresight on Biotechnology in Small Candidate Countries*".
- Riigisekretär Aino Lepik kohtus Eestis visiidil olnud Hiina Rahvavabariigi arhivaaride delegatsiooniga.
- Riigisekretär Aino Lepik kohtus Eestis visiidil olnud Prantsuse Vabariigi väliskaubandusministri Francois Loosiga.
- Riigiarhiivis avati näitus "Tagasi kodus", kus eksponeeriti 22 Eesti Vabariigi dokumenti aastatest 1919–1939. Eesti omariikluse sünni ja saatust kajastavad dokumendid jõudsid avalikkuse ette esmakordselt. Näituse avas peaminister Siim Kallas, tervituskõnega esinesid riigisekretär, Balti Arhiivi juhatuse esimees Aino Lepik, riigiarhivaar Priit Pirsko ning Rootsi riigiarhivaar Erik Norberg. Väljapandud dokumentide ajaloolisest tähtsusest andis ülevaate ajaloodoktor Ago Pajur. Näitusel olid välja pandud Tartu rahuleping koos Eesti - Nõukogude Venemaa piirikaardiga 1920. aastast, Eesti - Nõukogude Liidu vastastikuse abistamise pakt 1939. aastast ja mitmed teised välislepingud koos nende juurde kuuluvate diplomaatiliste dokumentidega.

Peaminister Siim Kallas kohtumas USA presidendi George W. Bushiga

- Välisministeeriumi pressikeskuses tutvustati uurimuse “Digitaalne lõhe Eestis ja selle ületamise võimalused” tulemusi. Uurimus valmis Avatud Eesti Fondi, Riigikantselei ja Vaata Maailma SA tellimusel, finantseerimisel ja partnerluses. Uurimuse teostajateks olid avalikul konkursil valitud AS Emor ja SA Poliitikauuringute Keskus PRAXIS. Uuring teostati ajavahemikul jaanuar – juuli 2002.

OKTOOBER

- Tartus toimus kolmas riigiametnike foorum, mille teemaks olid avaliku teenistuse arengusuunad.
- Kuulutati välja konkursi “Riigiasutuste koostööprojekt 2002” võitjad.
- Riigikantselei koostöös NISPAcee’ga andis eesti keeles välja SIGMA kogumiku nr 31 “Poliitika vahendite tõhustamine mõjude hindamise abil”. Kogumiku oluline sõnum on, et ministrid peaksid julgemalt kasutama mõjude hindamist, lisades selle valitsuse otsuste tegemise protseduuri, tagades vajalikud vahendid ning nõudes enne otsuste vastuvõtmist oma ametkonnalt kvaliteetset informatsiooni. Kogumik käsitleb mõjude analüüsi laias mõttes, sisaldades poliitika analüüsi (mõjude hindamise kasutamine vahendite valikul), poliitika vahendite hindamist seadusloome faasis ning kehtivate seaduste ja programmide hindamist. Erilist rõhku on pandud mõjude hindamisele seadusloome faasis. Peale nimetatud Sigma kogumiku on sama projekti raames tõlgitud ka Patricia W. Ingrahami artikkel “Eestvedamise ja tulemuslikkuse vaheline seos avalikes organisatsioonides” ja Staffan Synnerströmi artikkel “Avaliku teenistuse professionaalne juhtimine: tõhusate, mõjusate ja kõrgelt kvalifitseeritud juhtide kujundamine”.
- Riigikantseleid külastasid Albaania ja Bulgaaria avaliku halduse arendamise ja IT-valdkonna riigiametnikud, kellele tutvustati valitsusasutuste dokumendihaldusprogrammi kogemusi ning Vabariigi Valitsuse istungite infosüsteemi (VIIS). Üritus toimus e-Governance Academy koolituse raames.
- Eurointegratsiooni büroo viis koostöös Soome Vabariigi Välisministeeriumi ning Euroopa Avaliku Halduse Instituudiga (EIPA) läbi seminari teemal “Komiteed ja komitoloogia Euroopa Liidu poliitilises protsessis”.

NOVEMBER

- Riigisekretär Aino Lepik avas Soome ja Eesti Euroopa Liidu teabekorraldajate ühisseminari.
- Riigikantselei 84. aastapäeval avati Stenbocki majas riigimees Friedrich Karl Akeli portree.
- Eurointegratsiooni büroo juhataja Henrik Hololei esines Soome Panga poolt korraldatud Balti riikide Euroopa Liiduga liitumist käsitleval seminaril ettekandega “Eesti Euroopa Liidu liikmena aastal 2004: väljakutsed ja prioriteedid”.

DETSEMBER

- Valmis Riigikantselei ajakohane arhiiv Tatari tänava haldushoones.
- Vabariigi Valitsus kinnitas avaliku teenistuse 2003. aasta koolitusprioriteedid.

RIIGIKANTSELEI AASTA

Marten Kokk
Peadirektor

2002. aastat võiks pidada Riigikantselei arengus ilmselt ühe etapi lõpuks. 2002. aasta alul valmis Riigikantselei haldushoone Rahukohtu 1 ja aasta lõpul ka Riigikantselei arhiiv Tatari tänavas.

Lõpetati Keila-Joa ja Lohusalu puhkealade haldamine, mis on ilmseks märgiks sellest, et Riigikantselei tegevuses hakkas rõhuasetus nihkuma vara haldamisega tegelemiselt teadmiste valdamisega tegelemisele. Mõnevõrra sümboolne on seegi, et aasta teo konkursil kogusid ühepalju hääli just Tartu rahulepingu originaali kodumaale toimetamine ja Rahukohtu 1 hoone valmimine ning kolmandat kohta jagasid pea võrdse tulemusega elektrooniline Riigi Teataja ja Riigiarhiivi hoone valmimine Madara tänavas.

Muudatused on tingitud vajadusest täita paremini oma põhiülesannet – teenindada Vabariigi Valitsust. Vajadused on 11 iseseisvusaasta jooksul aga oluliselt muutunud ning Riigikantselei peab ennast neile vajadustele kohandama.

Personalipoliitikas jätkas Riigikantselei suunda oma ülesannete täitmisele võimalikult optimaalse, kõrgelt kvalifitseeritud ja motiveeritud töötajaskonnaga. Ametnike arv Riigikantseleis tervikuna vähenes eelmisel aastal 2 võrra, abiteenistujate arv aga tervelt 15 võrra. Statistikaühilistele niipalju, et aastalõpu seisuga oli esimesi 152 ja teisi 50.

Eesti riigis on juba mõnda aega hoitud suunda tulemusjuhtimisele. Riigikantselei palgapoliitikas rakendati jätkuvalt tulemuspalga põhimõtteid. Teist korda koostati 2002. aastal iga-aastane arengukava ja tulemusplaanid. Ja kuigi planeerimine on eesmärgistatud tegutsemise vundament, tuli Riigikantselei igapäevatoos ette rohkelt küsimusi ka väljaspool planeerimise raamistikku. Näiteks võiks tuua Keila-Joa puhkeala võõrandamise, mille suhtes me sedavõrd kiiret progressi aasta alguses loota ei julgenudki. Võib väita, et ka selliste probleemide lahendamisega tulid Riigikantselei ametnikud üldiselt sama tulemuslikult toime kui plaanipärastega.

2002. aastal võeti ette ka Riigikantselei tulemuspalga süsteemi rakendamise praktika analüüs, et kavandada 2003. aastal vajalike muudatuste tegemine, mis ilmselt ei saa siiski olla kuigi ulatuslikud, sest auditi tulemustest selgus, et oma tööd tunnevad Riigikantselei ametnikud hästi, see ei ole igav ega üksluine ning töötajatel piisab teadmisi ja oskusi praeguseks tööks. Ka ei arvanud eriti keegi, et neile jäetakse lahendada liiga keerulisi ülesandeid. Töö pingelisusele vaatamata ei leidnud enamik, et nad oleksid tööga üle koormatud või et nad peaksid tegema ära kellegi teise poolt tegemata jäänud töid. Samuti peeti süsteemi üldiselt õiglaseks.

Personalipoliitikast rääkides on meil vaja järgmistel aastatel lahendada siiski veel mitmeid küsimusi. Nagu eespool öeldud, ei loe me Riigikantselei suureks saavutuseks soodsalt soetatud või müüdnud kinnisvara, vaid meie asutuse võimet tarbida ja töödelda meile vajalikku informatsiooni, et peaminister ja Vabariigi Valitsus saaksid efektiivselt tegutseda ning asjatundlikult otsustada ja näiteks riiklik asjaajamine või avalik teenistus kiirelt areneksid.

Siinkohal tuleb aga peatuda töötajate motiveeritusel, mis tagaks nende soovi osaleda kogu süsteemi poolt oluliseks peetavate eesmärkide saavutamisel. Tegutsemine ainult juhtkonna poolt etteantud üldises raamistikus ei pruugi olla piisav.

Oluline on osakonnajuhatajate vastutus oma üksuste vitaalsena ja arenevana hoidmise eest, võttes endale ambitsioonikaid, kuid jõukohaseid eesmärke, et organisatsiooni mitte välja kurnata.

16

Minu isiklikul hinnangul võiks Riigikantseleis kohati käia siiski ka tunduvalt "halastamatum rabelemine", aga eks neid probleeme lahendame 2003. aastal. Keskne roll jääb ilmselt struktuuriüksuste juhtide kanda. Osakonna juhataja peab olema võimeline tasakaalustama avalikuse, valitsuse, meie teenindamisel olevate ministrite, kantselei, oma osakonna töötajate ja isegi omaenda konkureerivaid huvisid, arvestades prioriteete just eespool toodud järjekorras. Näiteks - kantselei huvide ohverdamine osakonna huvidele oleks palgasüsteemi puhul (kohendades palkasid vaid ühe osakonna vajadustest lähtuvalt) meile kõigile pikemas perspektiivis väga kahjulik. 2002. aastal me suuresti eespool mainitud vajaliku tasakaalu ka saavutasime, kuid ilmselt tajub igaüks seda lugedes, et arenguruumi tulevaks aastaks või isegi aastateks on.

Võistluses kompetentse tööjõu palkamise pärast ei tule meil häbeneda. Riigikantselei osakondi juhivad inimesed, kes omas valdkonnas on enamasti ühed tunnustatumad eksperdid terves riigis. Riigikantselei keskmine palk oli umbkaudu 11 300 krooni ja sellega olime ministeeriumide seas esimeste hulgas. See on hea tulemus.

Manfred Kets de Vries, personalijuhtimise õppetooli juht INSEAD-is, peab kõige tõhusamaks vahendiks avatuse suurendamiseks organisatsioonis 360 kraadi tagasiside süsteemi. Riigikantseleis tekkis selle eksperimendi, mida me nimetasime "korraks ja kaoseks", tulemusena mõnel juhul alluvate ja ülemuste vahel täiesti uut laadi kommunikatsioon ja algatati mitu konstruktiivset dialoogi muutmis- ja muutumisvajaduste kohta. Positiivse üllatusena peab märkima, et juhid talusid hästi ebameeldivaid tõsiasi, mida alluvad nende kohta ütlesid. Valdavas enamuses hinnati aga oma vahetuid juhte väga kõrgelt, neljal juhul koguni maksimumhindega, mis on iseenesest ka positiivne ilming.

Kogu meie asutusesisene tegevus peab aga olema orienteeritud meie väljapoole suunatud tegevuste toetamisele. Olulisimaks laiemale avalikusele suunatud sammuks sai 2002. aastal ehk elektroonilise Riigi Teataja infosüsteemi väljaarendamine ja kasutusele võtmine. Unikaalne on see ju terves maailmas. Erilist heameelt valmistab siinkohal asjaolu, et tegemist oli väga mitmete struktuuriüksuste ühendatud jõupingutusega.

Uue sisu sai Vabariigi Valitsuse istungite infosüsteem, mis muutus kasutajasõbralikumaks ja turvalisemaks. Äärmiselt tähtis on olnud ka Riigikantselei dokumendihaldussüsteemi uuendamise algatamine. Selle töö mahtu ja tulemust on aga ilmselt võimalik hinnata alles 2003. aastal. Lootused on igatahes märkimisväärsed.

IT-valdkonnas toimus muidki muudatusi, nagu uue dünaamilise kodulehekülje väljatöötamine. Tunnustada tuleb kindlasti neidki, kes infotehnoloogia toimimise pidevuse eest vastutasid. Tundus toimivat.

Riigikantseleis peeti 2002. aastal oluliseks kasutada heaperemehelikult meie valitsemisel olevat riigivara ning tagada riigieelarve vahendite säästlik ja sihipärane kasutamine. Tundub, et see eesmärk ka enam-vähem saavutati. Näitena võiks tuua sidekulud, mis aasta jooksul vähenesid 300 000 krooni võrra.

Arengukavas kirjutasime, et peetakse vajalikuks pikema aja jooksul oma hoonetekompleksi väljaarendamist Stenbocki maja ja selle läheduses asuvate Riigikantselei valitsemisel olevate hoonete baasil ja põhiülesannete täitmiseks mittevajaliku kinnisvara võõrandamist. 2002. aastal viidi lõpule Rahukohtu 1 hoone renoveerimine ning jätkati läbirääkimisi Rahukohtu 2 asuva hoone kasutusele võtmiseks. Riigikantselei arhiivi hoiutingimused paranesid seoses uue arhiivi avamisega Tatari tänavas. Lohusalu puhkekompleksis ja Keila-Joa puhkealal asuva riigivara haldamisest oleme vabad, samuti Kadaka tee "objektist" ja hoonest aadressil Nurme 45.

Riigikantselei ülesandeks on ka tagada kõrgel tasemel tingimused Vabariigi Valitsuse ja peaministri esindusülesannete täitmiseks ning kõrgete riiklike külaliste vastuvõtmiseks, keda meil eelmisel aastal käis eriti palju ja väljapaistvaid – prints Charles, Ijang Zemin, Lars Fogh Rasmussen, Donald Rumsfeld – kui nimetada mõningaid. Üldiselt tundub, et nende ja paljude teiste valitsuse, peaministri ja riigisekretäri külaliste vastuvõtmisega said meie külaliste teenindamise talituse töötajad päris hästi hakkama.

Riigikantselei kui riigis asjaajamist koordineeriv ja arhiivindust korraldav asutus pidas 2002. aastal oluliseks valmistada ette üleminekut ühtsetele põhimõtetele tuginevale asjaajamissüsteemile. Eesmärkide püstitamiseks esitati Vabariigi Valitsusele "Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002 – 2005", mille valitsus heaks kiitis ning mis pälvis ka peaministrilt isiklikult positiivse hinnangu.

Avalike teenistujate koolituse arendamisel tuleks pöörata tähelepanu Eesti Haldusjuhtimise Instituudis (EHI) alanud ümberkorraldustele. Samuti juhtkonnavahetusele, mis loodetavasti juba lähiaastatel peaks tagama EHI tegevuse sisu ja tema maine olulise paranemise. Loodetavasti oleme "umbes õigel teel", aga nagu ütles Percy Barnevik: "Parem olla umbes õigel teel kui täiesti kindlasti valel teel". Kuna suurem osa muudatusi langeb aga 2003. aastasse, siis loodetavasti saab nendest kirjutada järgmises aasta- raamatus. Eks siis saab toimuvat konkreetsemalt hinnata.

Tagasisidest lähtudes tuleb kindlasti kordaläinuks pidada ka sügisel Tartus toimunud riigiametnike foorumit. Foorumi korraldamise mõtteks on olnud arendada koostööd kõrgemate ametnike vahel, anda neile võimalus vahetada ideid ja üksteisega tuttavaks saada, sest on ju psühholoogia algtõde, et inimesed, kes üksteist tunnevad, suudavad üldjuhul paremini koos töötada kui võhivõõrad inimesed. Teine oluline põhjus, miks me juba kolmandat aastat seda foorumit korraldasime, on vajadus ühtlustada ja standardiseerida arusaamu avalikust teenistusest. Et me ei liiguks nagu luik, haug ja vähk, vaid omaks selget ja ettenägelikku ettekujutust eesmärgist, mille poole avalik teenistus püüdleb. See eesmärk saab tuleneda ainult avalikkuse ootuste väljaselgitamisest avaliku teenistuse suhtes. Foorum jääb osalejatele ilmselt kauaks meelde ka tänu peaminister Siim

◀ [Riigikantselei arhiiv ja haldushoone Tatari tänavas](#)

Kallase tundeküllasele ettekandele. Igatahes värvi ja avalikkuse tähelepanu lisas see üritusele kõvasti.

Raamatupidamise osakonna töö kohta öeldakse, et see on kõige paremini korraldatud siis, kui see töö saab tehtud märkamatult. Isenesest ei märgatud tõesti ilmselt aastaaruande koostamist või Riigikontrolli võrdlemisi positiivset hinnangut sellele, kuid kindlasti märgati seda, et 2003. aasta eelarve ettevalmistamisel oli tunduvalt paranenud kommunikatsioon kulutajatega, mistõttu eelarve kaitsmine läks suhteliselt edukalt. Märkimisväärne on seegi, et toimus varade arvestuse jätkuv korrastamine. Uuendatud said materiaalse vastutuse käskkiri ja lepingud. Raamatute andmed said korrastatud, vastutus viidud reaalsemale tasandile jne. Kindlasti tuleks tõsta esile raamatupidamise osakonna poolt oma ja kogu "meie maja" tegevuse korrastamiseks tehtud ettepanekute arvu, aga ka kvaliteeti.

18

2002. aasta lõpul võeti Riigikogus vastu ka üks meie jaoks väga oluline seadusemuudatus, mille tulemusel ei ole enam vajalik "Ametlike Teadaannete" paberkandjal väljaandmine. See peaks tagama riigieelarve vahendite säästlikuma kasutamise, aga ka inimeste parema teavitamise.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et minu esimene täisaasta Riigikantselei peadirektorina oli hea aasta. Tööplaani ja arengukava vaadates võib aga öelda, et ükski olulisem ettevõtmine ei luhtunud, ehkki mõningaid vigu sai tõenäoliselt ka tehtud. Samas sooviksin Riigikantselei töötajatele 2003. aastaks just seda, et ärge vaadake peeglisse (et uurida, mis me 2002. aastal valesti tegime), vaid ikka aknast välja, et näha, mis ilmas toimub ja mida paremini saaks teha, ilma kogu aeg ise jalgratast leiutamata. Euroopa Liiduga ühinemise ettevalmistamisel osalemine annab selleks kindlasti ka küllaldaselt praktilist põhjust ning võimalust.

Riigikantselei arhiivi uus kõikidele nõutele vastav moodsa sisseseadga hoidla

VABARIIGI VALITSUSE TÖÖ JA OTSUSTE STATISTIKA

Reet Ringo
Istungiosakonna juhataja

Tulenevalt "Vabariigi Valitsuse seadusest" ja Vabariigi Valitsuse 11. juuni 1996. a määrusega nr 160 kinnitatud "Vabariigi Valitsuse reglemendist" kavandab Vabariigi Valitsus oma tööd, lähtudes põhiseadusest, seadustest, Riigikogu otsustest, välislepingutest, Vabariigi Valitsuse otsustest ja Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammist ning Vabariigi Valitsuse liikmete ettepanekutest.

Vabariigi Valitsuse tööplaan vaadatakse läbi valitsuse istungil ja kinnitatakse valitsuse korraldusega 2 korda aastas – I ja II poolaastaks. Lisaks eeltoodule lähtuti 2002. aasta tööplaanide koostamisel "Vabariigi Valitsuse 2002.-2003. a tegevuskavast Euroopa Liitu integreerumiseks" ja Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud Eesti NATOga liitumise riiklikust aasta-programmist 2001/2002.

Valitsuse korralised istungid toimuvad üks kord nädalas teisipäeviti algusega kell 10.00 Stenbocki majas. Istungi materjalid valmistatakse aegsasti ette ja poolteist nädalat enne istungi toimumist esitatakse need riigisekretärile läbivaatamiseks. Peaminister kinnitab oma korraldusega istungi päevakorra istungi toimumise nädalale eelneva nädala esmaspäeval ning pärast seda on istungi materjalid kättesaadavad Vabariigi Valitsuse istungite infosüsteemi (VIIS) kaudu.

Valitsuskabineti nõupidamised toimuvad samuti teisipäeviti algusega kell 16.00.

Igal neljapäeval algusega kell 15.00 toimub riigisekretäri juhtimisel ministeeriumide kantslerite nõupidamine, kus valitsuse istungi sujuva kulgemise tagamiseks veel kord vaadatakse üle järgmise nädala istungi materjalid ja räägitakse läbi vahepeal tõusetunud küsimuste osas.

2002. aastal toimus 52 valitsuse istungit, kus kokku arutati 1868 materjalipaketti.

Istungite põhipäevakorda oli kinnitatud 1176 küsimust. Täiendavalt esitasid ministeeriumid 692 küsimust, ehk 37% arutatud materjalipakettide üldarvust.

Tööplaanide punkte arutati 290, ehk kõigist istungil arutatud küsimustest moodustasid tööplaanis kavandatud küsimused 15,5%.

Kõige pikema päevakorraga oli 17. detsembri 2002. a istung – elektrooniliselt oli ette valmistatud ja arutati 100 päevakorrapunkti ning istung kestis 1,5 tundi.

Kõige lühem elektrooniliselt ettevalmistatud istung kestis 20 minutit ja arutati 21 päevakorrapunkti.

Vastu võeti 431 valitsuse määrust, millest 110 käsitlesid Rahandusministeeriumi valitsemisala, 57 Põllumajandusministeeriumi valitsemisala, 45 Siseministeeriumi valitsemisala, 42 Sotsiaalministeeriumi valitsemisala, 45 Keskkonnaministeeriumi valitsemisala, 29 Haridusministeeriumi valitsemisala, 17 Välisministeeriumi valitsemisala, 15 Justiitsministeeriumi valitsemisala, 19 Kaitseministeeriumi valitsemisala, 10 Kultuuriministeeriumi valitsemisala ja 42 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisala, sealhulgas enne 1. oktoobrit 2002. a, s.o enne Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi moodustamist, Majandus-

ministeeriumi valitsemisala käsitlevaid määrusi 22 ja Teede- ja Side- ministeeriumi valitsemisala käsitlevaid määrusi 7.

Korraldusi võeti vastu 874, sealhulgas 29 korraldust riigivara tasuta üleandmise kohta, 17 korraldust riigivara hoonestusõigusega koormamiseks nõusoleku andmise kohta, 10 korraldust riigivara sihtasutustele (sihtasutused Virumaa Muuseumid ja A. H. Tammsaare Muuseum Vargamäel, sihtasutused Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Viljandi Haigla, Jõgeva Haigla ja Hiiumaa Haigla, sihtasutus Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus, sihtasutus Tuuru, Eesti Spordikoolituse Arendamise Sihtasutus) üleandmise kohta, 47 korraldust maa munitsipaalomandisse andmise kohta, 48 korraldust kodakondsuse andmise (sealhulgas eriliste teenete eest), 14 korraldust kodakondsusest vabastamise, 22 korraldust kodakondsuse andmisest keeldumise, 5 korraldust erandina elamisloa andmise, 25 korraldust alalise elamisloa andmise, 5 korraldust alalise elamisloa andmisest keeldumise, 172 korraldust raha eraldamise kohta.

11. veebruari 2002. a korraldusega nr 112-k nimetati Vabariigi Valitsuse esindaja Euroopa Liidu valitsustevahelist konverentsi ettevalmistava konvendi koosseisu ja 26. veebruari 2002. a korraldusega nr 145-k nimetati Vabariigi Valitsuse poolne asendusliige Euroopa Tuleviku Konvendis.

14. augusti 2002. a korraldusega nr 534-k kinnitas valitsus põllumajanduskultuuride geneetilise ressursi kogumise ja säilitamise riikliku programmi aastateks 2002–2006.

27. augusti 2002. a korraldusega nr 550-k kehtestas valitsus pikaajalise teehoiukava aastateks 2002–2010.

6. septembri 2002. a korraldusega nr 596-k kinnitas valitsus kaitsejõudude arengueesmärgid kuni aastani 2015.

17. septembri 2002. a korraldusega nr 618-k kinnitas valitsus riikliku kriisireguleerimisplaani.

25. septembri 2002. a korraldusega nr 630-k kiitis valitsus heaks riiklike investeeringute programmi aastateks 2003–2006.

26. novembri 2002. a korraldusega nr 764-k andis valitsus volitused NATO peasekretäri kutse vastuvõtmiseks ja moodustas valitsusdelegatsiooni läbirääkimiste pidamiseks Eesti Vabariigi NATOga liitumise tingimuste üle.

17. detsembril otsustas valitsus esitada taotluse Eesti Vabariigi ühinemiseks Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (17. detsembri 2002. a korraldus nr 845-k).

Euroopa Liiduga liitumise läbirääkimisi käsitlevaid küsimusi arutati valitsuse istungitel 33 korral.

Lisaks ülaltoodule käsitleti valitsuse istungitel erinevaid eluvaldkondi puudutavaid programme. Nii näiteks kiideti 2002. aastal valitsuse istungitel heaks järgmised dokumendid:

- Riiklik ITK kõrgharidusprogramm “Tiigriülikool 2002–2004”;
- Eesti vanuripoliitika aluste ellurakendamise riiklik programm aastateks 2002–2005;

- Ettevõtlik Eesti – Eesti väike- ja keskmise suurusega ettevõtete arendamisele suunatud poliitika 2002–2006;
- Eesti Vabariigi invapoliitika üldkontseptsiooni “Puuetega inimestele võrdsete võimaluste loomise standardreeglid” rakendamise tegevuskava 2. osa;
- Põhiseisukohad Euroopa Liidu struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahendite kasutuselevõtu ettevalmistamiseks;
- Eesti infopoliitika prioriteetid aastateks 2002–2003;
- Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002–2005;
- Liitumiseelne majandusprogramm 2002;
- Päästeala prioriteetsed arengusuunad aastani 2007;
- Eesti NATOga liitumise riiklik aastaprogramm 2002/2003;
- Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu ühishuvide protokoll;
- Eesti arhitektuuripoliitika põhimõtted;
- Tehnoloogia arenduskeskuste programmdokument;
- Eesti Vabariigi valitsuse seisukohad Euroopa Tuleviku Konvendis;
- Avaliku teenistuse koolitusprioriteetid 2003. aastal;
- Ida-Virumaa riikliku tööhõiveprogrammi tegevuskava aastaks 2003.

Valitsus andis seisukoha 160 Riigikogu fraktsioonide, komisjonide või liikmete poolt algatatud seaduseelnõu ja Riigikogu otsuse eelnõu kohta.

Toimus 41 valitsuskabineti nõupidamist, kus arutati 282 küsimust.

Riigikantselei tagastas ministriumidele täiendavaks läbivaatamiseks 110 eelnõu, sealhulgas 43 määruse eelnõu, 40 korralduse eelnõu, 10 seaduseelnõu ja 17 protokolliga märgitava otsuse eelnõu.

REGIONAALMINISTRI BÜROO

Kristi Klaasmägi
Büroo juhataja

Nagu kogu riigis tervikuna, oli ka regionaalpoliitikas 2002. aasta üheks tähtsündmuseks Euroopa Liiduga liitumise kutse saamine. Euroopa Liidu ühisest eelarvest läheb ümmarguselt 80% regionaal- ja põllumajandus- toetuste maksmiseks, seega omandab regionaalpoliitika Eestis pärast liitumist uued mõõtmed. Siiani tagasihoidlikud investeerimisvõimalused paranevad hüppeliselt – 2002. aastal lõppenud liitumisläbirääkimiste tulemusena saame aastatel 2004–2006 Eesti tasakaalustatud arengu tagamiseks kasutada 11,5 miljardit krooni Euroopa Liidu regionaalabi.

Möödunud aastal tehti ära suur osa Euroopa Liidu regionaalabi vastuvõtmiseks vajalikust tööst. Valmisid riiklik arengukava, mille valitsus kinnitab pärast sotsiaalpartneritega kooskõlastamist, ja maakondlike arenguorganisatsioonide kontseptsioon, mille eesmärgiks on toetada igas maakonnas soovijaid abikõlblike projektide väljatöötamisel, vormistamisel ning elluviimisel. Palju ettevalmistavat tööd regionaalabi vastuvõtmiseks seisab meil veel ees, selle kõrvalt tuleb nii ametnikel kui ka poliitikutel leida piisavalt aega maakondades käimiseks ja tehtava suuremahulise töö eesmärkide inimestele selgitamiseks.

Kuni Euroopa Liiduga liitumiseni põhineb Eesti regionaalpoliitika 1999. aastal kinnitatud regionaalarengu strateegial. Regionaalarengu mõõdetavate näitajate – elanike keskmine sissetulek, töötusemäär ja maksutulude laekumine kohalikele omavalitsustele – paranemine on pikaajaline protsess. Kuigi “tibude lugemise” aeg on 2004. aasta alguses, oli 2002. aastal hea meel elada kaasa statistiliste näitajate järjestikusele paranemisele. Eriti oluline oli edasimineku tööpuuduse vähenemise osas.

Vastavalt valitsuskabineti otsusele koordineeris minister Toivo Asmer 2002. aasta kohalike omavalitsuste valimistega samaaegselt toimunud omavalitsuste ühinemist. Ühinesid 11 kohaliku omavalitsust, moodustades 5 uut, suuremat ja elujõulisemat omavalitsusüksust. Vabariigi Valitsus otsustas toetada ühinemist otsetoetusega 370 krooni elaniku kohta, s.o kokku ligi 13,5 miljoni krooniga. Konstruktiivselt sujusid ka riigi ja kohalike omavalitsuste vahelised 2003. aasta eelarve läbirääkimised. Selles mängis rolli oma valdkonna eest vastutavate ministrite vahetu kaasamine ja seeläbi läbirääkimiste taseme tõstmine. Olulisema kokkuleppena saavutati otsus, mille kohaselt riik alates 2003. aastast kompenseerib omavalitsustele tulubaasi puudujäägi, mis tekib tulumaksuvaba miinimumi või alampalga tõstmisel.

Möödunud aasta andis tugeva tõuke meie saarte arengueelduste tugevdamiseks. 2002. aastal taastasime regulaarse lennuliikluse mandri ja suuremate Eesti saarte – Saaremaa, Hiiumaa, Kihnu ja Ruhnu vahel. Alus pandi Saaremaa ja mandri vahelise püsiühenduse rajamisele. Regionaalministri büroo poolt tellitud avaliku arvamuse uuring näitas elanikkonna suurt toetust püsiühenduse loomisele. Ühtekokku toetas Saaremaa ja mandri vahelist püsiühendust 69% kogu Eesti elanikest ja 85% Saaremaa elanikest. 2002. aastal alustati ka püsiühenduse rajamiseks vajalike uuringute ja ettevalmistavate töödega, milleks valitsus eraldas esimesest lisaelarvest 2,1 miljonit krooni. Ettevalmistustega jätkatakse 2003. aastal. Selleks on ette nähtud 14,8 miljonit krooni. Kui Tamme sadamakohas

Saaremaal valmib ka ASi Tallinna Sadam süvasadam, mille asukoha uuringuid on toetatud regionaalrahadest, võime saarlaste eluolu pärast vaid heameelt tunda.

Põhjalikumalt saab minister Toivo Asmeri tegemistega tutvuda ministri büroo koduleheküljel aadressil: <http://www.riik.ee/regionaalminister>.

Regionaalminister Toivo Asmer ja rahvastikuminister Eldar Efendijev

RAHVASTIKUMINISTRI BÜROO

Mihkel Liivo
Ministri nõunik

Rahvastikuministri ülesanneteks on koordineerida riigi rahvastiku- poliitikat ning väljaspool Eestit elavate eestlaste toetamiseks tehtavat tööd ja poliitikat, mis on suunatud mitte-eestlaste integreerimisele Eesti ühiskonda.

Jätkus riikliku programmi "Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000–2007" elluviimine.

27. märtsil 2002 kirjutati alla välisabi projekti "Integreeruv Eesti 2002–2004" toetuse leping, mille järgi välispartnerid annavad multikultuursuse arendamiseks Eestis 17,2 miljonit krooni. Projektiga toetatakse eesti keele õpet, sealhulgas keelekümblust eelkooli ning alghariduse tasemel, suurendatakse eesti keelt kõnelevate noorte ja vene keelt kõnelevate noorte omavaheliste kontaktide arvu igapäevaelus ning organisatsioonide ja koolide vahel. Samuti tugevdatakse mitte-eestlaste keelelist ja professionaalset konkurentsivõimet tööjõuturul ja kutsekoolides, kaasatakse mitte-eestlasi Eesti meediasektorisse ning suurendatakse mitte-eestlaste teadmisi ja motivatsiooni kodakondsuse taotlemisel.

Valmis raport riikliku integratsiooniprogrammi täitmise kohta 2001. aastal ja see publitseeriti CD-romil eesti, vene ja inglise keeles.

20. septembril 2002 valmis projekt "Eesti rahvusvähemuste pühapäevakoolide ja kultuuriseltside peamiste arengusuundade ja ressursside kasutamiskriteeriumide väljatöötamine", milles pakutakse välja rahvusvähemuste pühapäevakoolide ja kultuuriseltside finantseerimise süsteemi põhimõtted. Projekti arutati Vabariigi Presidendi rahvusvähemuste ümarlaua ja Rahvusvähemuste Ümarlaua Koja istungil, kus see heaks kiideti.

Perepoliitika komisjon jätkas tööd perepoliitika alustega. Valitsuskabineti nõupidamisele esitati arutamiseks "Laste- ja perepoliitika kontseptsioon", milles määratleti laste- ja perepoliitika põhimõtted ja eesmärgid, pere ja riigi jagatud vastutuse mehhanismid ning rakendusstandardid, tuues eelkõige välja riigi võimalused ja kohustused.

Rahvastikuministri büroo jätkas omavalitsuste laste ja perede toetamise monitooringut. Koostöös Tartu Ülikooliga viidi läbi uurimus "Omavalitsuste toetus lastega peredele 2001–2002". Uurimuse põhjal määrati esmakordselt Eesti kõige lapsesõbralikum omavalitsus ja omavalitsus, kus on kõige lapsesõbralikum lastepäevahoid. Kõige lapsesõbralikum omavalitsus oli Valjala vald Saaremaal.

Valjala vald eraldas 2001. aastal iga lapse kohta umbes 30 000 krooni. Kõige laste päevahoiusõbralikuma omavalitsuse tiitli sai Mäetaguse vald Ida-Virumaal.

Aasta lõpus trükiti 48 000 Eesti perepoliitikat käsitlevat infolehte, kust leiab teavet peretoetuste, sotsiaalabi ja lapsega perele ettenähtud puhkusevõimaluste kohta. Infolehti jagatakse maavalitsuste ja mittetulundusühingute abil haiglates ja lasteasutustes.

Väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi elavate eestlaste toetamiseks moodustatud asjatundjate komisjon töötas välja rahvuskaaslaste

programmi, mille lähtekohaks on rahvuslik ühtekuuluvustunne ja eestluse kui keelelise ja kultuurilise identiteedi igakülgne toetamine. Programmi sihtrühma moodustavad endise Nõukogude Liidu aladel elavad eestlased, kuid on otsustatud, et programm laieneb kõigile väliseestlastele.

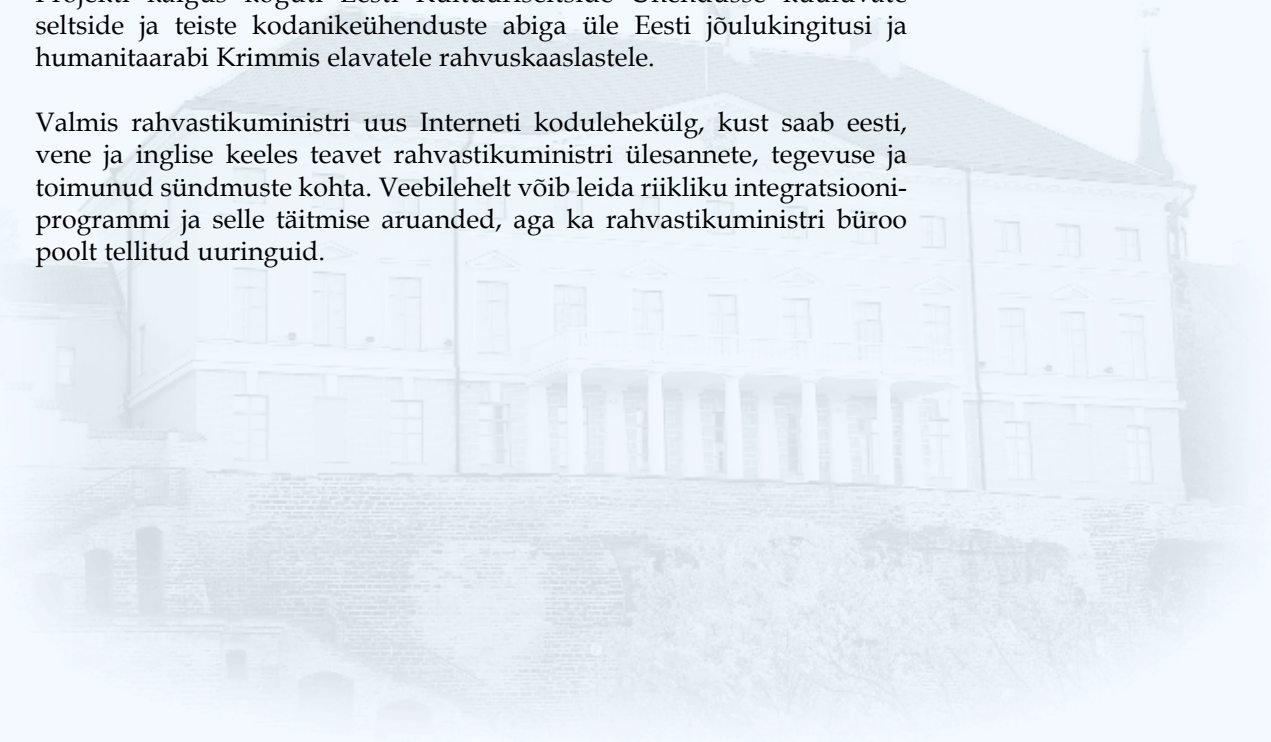
Koostöös Haridusministeeriumiga käivitati endise Nõukogude Liidu territooriumil elavatele eestlastele Eesti avalik-õiguslikes kõrgkoolides õppimisvõimalusi loov projekt. 2002. aasta septembrist õpib Eesti ülikoolides 5 noort Moskvast, Peterburist, Abhaasiast ja Ülem-Suetukist.

Poliitiliselt represseeritute mälestuspäeva tähistamiseks korraldati NKVD 1930. aastate repressioonide ohvrite omastele reis Levašovo memoriaalkalmistule. Peterburi Jaani kirikule kingiti jumalateenistuste läbiviimiseks elektrisüntesaator.

26

Koos Välisministeeriumiga viidi läbi projekt "Jõulurõõmu jagades". Projekti käigus koguti Eesti Kultuuriseltside Ühendusse kuuluvate seltside ja teiste kodanikeühenduste abiga üle Eesti jõuluringitusi ja humanitaarabi Krimmis elavatele rahvuskaaslastele.

Valmis rahvastikuministri uus Interneti kodulehekülg, kust saab eesti, vene ja inglise keeles teavet rahvastikuministri ülesannete, tegevuse ja toimunud sündmuste kohta. Veebilehelt võib leida riikliku integratsiooni-programmi ja selle täitmise aruanded, aga ka rahvastikuministri büroo poolt tellitud uuringuid.

ELEKTRONILISE RIIGI TEATAJA KASUTUSELE VÕTMISE EESMÄRGID

Jüri Heinla
Õigusloomeosakonna juhataja
Ülle Laur
Infosüsteemide ja asjaajamise osakonna juhataja
Marika Seppius
Riigi Teataja Kirjastuse direktor
Külli Koit
Riigi Teataja Kirjastuse direktori asetäitja

Riigi Teataja on Eesti Vabariigi ametlik väljaanne, milles avaldatakse Eesti Vabariigi õigusaktid, välislepingud, Riigikohtu põhistatud lahendid, teadaanded ja muud dokumendid. Riigi Teatajat antakse välja paberkandjal trükisena ja elektrooniliselt Internetis. Elektrooniline Riigi Teataja (eRT) on ühtlasi riigi põhiregister.

Elektrooniline Riigi Teataja võeti kasutusele 1. juunil 2002, andes põhiseaduse §-s 108 nimetatud ajalooliselt väljakujunenud paberkandjal Riigi Teataja väljaandele lisaks uue, elektroonilise vormi. eRT põhiliseks erinevuseks, võrreldes senise, paberkandjal väljaandega, on seaduste, määruste ja valitsuse korralduste terviktekstide (aktide tekstid koos kõikide nendes tehtud muudatustega) avaldamine. eRT kasutusele võtmise ettevalmistamisel seati põhilisteks eesmärkideks:

1. Tagada kehtivate seaduste ja määruste tekstide kättesaadavus ning terviktekstide võimalikult operatiivne koostamine ja avaldamine. "Riigi Teataja seadus" nägi ette tervikteksti avaldamise 7 tööpäeva jooksul muutva akti avaldamise päevast arvates. Terviktekstide koostamise ja avaldamise korraldusega püüti seda tähtaega lühendada miinimumini. Käesolevaks ajaks on Riigikogu seadust muutnud ning näinud ette terviktekstide avaldamistähtaaja lühendamise 3 tööpäevani muutva teksti avaldamise päevast arvates.
2. Luua võimalikult kasutajasõbralik ja lihtne infosüsteem, mis oleks tasuta, igal ajahetkel ja kiiresti kättesaadav Interneti kaudu.

3. Luua infosüsteemi osana ka tekstide nii paber kandjal kui ka elektrooniliselt avaldamise töövahend tekstide esitajatele ja Riigi Teataja Kirjastusele. Põhimõtteliselt võimaldab see süsteem minna üle aktitekstide esitamisele üksnes elektrooniliselt.

Ajalugu

Avatud Eesti Fondi ja Riigikantselei kaasabil loodi 1994. aastal Eesti esimene elektrooniline õigusaktide andmebaas seadus.ibs.ee, mida haldasid 2001. aasta lõpuni Balti Õpingute Instituut ja Riigikohus. 1997. aastal loodi Riigi Teataja Kirjastuse algatusel Riigi Teataja elektrooniline andmebaas riigiteataja.ee, kuhu kanti kõik (alates 1996. aastast) paber kandjal Riigi Teatajas avaldatud õigusaktid ja muud dokumendid ning lisaks ka kohalike omavalitsuste õigusaktid ja teadaanded, mida paber kandjal ei avaldatud. Seda baasi täiendati 2002. aasta lõpuni. AS-i Andmevara poolt koostöös Justiitsministeeriumiga loodud Eesti kõige mahukam õigusaktide andmebaas Estlex sisaldab õigusakte alates 16. novembrist 1988. Estlex-i kasutamine aga on suures osas tasuta. Õigusaktide elektroonilisi andmebaase kasutatakse Eestis väga laialdaselt ja iga aastaga üha rohkem. Kõikides nimetatud andmebaasides sisalduvad siiski mitteametlikud aktitekstid.

Eeltöö

Riigikogu võttis 24. jaanuaril 2001 vastu Riigikantselei ja Justiitsministeeriumi poolt väljatöötatud Riigi Teataja seaduse muudatuse, millega sätestati riigi uue põhiregistri - elektroonilise Riigi Teataja - põhimõtted.

Riigisekretär moodustas 11. aprillil 2001 töögrupi elektroonilise Riigi Teataja rakendamiseks vajalike eeltööde läbiviimiseks. Töögruppi juhtis Riigikantselei õigusloomeosakonna juhataja Jüri Heinla ning sellesse kuulusid Riigikantselei, Justiitsministeeriumi ja Riigi Teataja Kirjastuse esindajad. Terviktekstide koostamise meetodika töötas välja Justiitsministeeriumi õigusloome meetodika osakonna juhataja Raigo Sõlg. Riigihanked Riigi Teataja infosüsteemi loomiseks ja eRT volitatud töötajate leidmiseks valmistati ette Riigikantselei asjaajamise ja infosüsteemide osakonna juhataja Ülle Lauri juhtimisel.

Elektroonilise Riigi Teataja infosüsteemi loomiseks väljakuulutatud riigihanke võitis AS WebMedia, kes alustas tööd kohe 2002. aasta alguses. Selle väga paljusid erinevaid osapooli kaasava keerulise projekti elluviimist juhtis Riigi Teataja Kirjastuse direktori asetäitja Külli Koit. Samaaegselt infosüsteemi väljatöötamisega toimus Riigi Teataja elektroonilisest andmebaasist ja Estlex-ist ülevõetavate andmete kontrollimine ministeeriumides, Eesti Pangas ja Riigikohtus. Kokku kanti eRT andmebaasi üle 30 000 õigusakti ja muu dokumendi. Selgitati välja tekstid, mida eri põhjustel ei saanud ametlikuks ega kehtivaks pidada, ning neid eRT-sse üle ei kantud. Kuna Justiitsministeeriumil tuli lisaks oma ministri määrustele üle kontrollida ka seadused ning Vabariigi Valitsuse määrused ja korraldused, siis jätkus ajapuuduse tõttu kontrollimata jäänud Vabariigi Valitsuse määruste terviktekstide kontrollimine ka pärast 1. juunit 2002. Sellised tekstid varustati märkega "Kontrollimisel". Terviktekstide ülekontrollimise käigus leiti suur hulk selliseid Vabariigi Valitsuse ja ministrite määrusi, mis sisuliselt olid juba kehtetud. Selle probleemi lahendamiseks tunnustati enne aktide ülekandmist kehtetuks ligi 500 määrust. Seega kaasnes eRT kasutusele võtmisega veel üks positiivne kaasmõju - korrastati kehtivat õigust.

Terviktekstide koostajate ja andmeesitajate ministereid, Eesti Pangast ja Riigikohtust toimusid enne eRT kasutusele võtmist mitmed ühised arutelud ja õppepäevad.

Teenus

eRT on avaliku juurdepääsuga Interneti-põhine infosüsteem, mis võimaldab teha päringuid üle kogu õigusaktide infosüsteemi.

Uudsete teenustena löi eRT järgmised võimalused:

- Paber kandjal väljaantud ja elektroonilises Riigi Teatajas avaldatud õigusaktidel, teadaannetel ja muudel dokumentidel on võrdne õiguslik jõud.
- Tarbijale on tehtud reaalajas kättesaadavaks teave kehtiva õiguse kohta. eRT-s avaldatakse seaduste, Vabariigi Presidendi seaduste, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste, ministrite määruste ning Eesti Panga presidendi määruste kontrollseisus olevad terviktekstid. Terviktekst on õigusakti redaktsioon, milles esitatakse õigusakti algteksti läbivalt kõik õigusaktis tehtud muudatused. Terviktekst koostatakse ja avaldatakse elektrooniliselt pärast õigusakti iga muudatuse kehtestamist, kaasa arvatud kehtetuks tunnistamine. Uus süsteem võimaldab tutvuda 2002. aasta 1. juunist alates igal ajal kehtinud seaduse või määruse tekstiga, samuti redaktsiooniga, mis jõustub tulevikus, kui selline terviktekst on koostatud.
- Õigusaktide ja muude dokumentide elektroonilised koopiad esitatakse Riigi Teatajas avaldamiseks otse eRT infosüsteemi.

Andmed

eRT sisaldab õigusaktide algtekste, terviktekste, seoseid õigusaktide algtekstide ja terviktekstide vahel ning lisaks sellele informatsiooni süsteemis olevate dokumentide ja seotud andmetega tehtud muudatuste ja nende teostajate kohta.

eRT infosüsteemist andmeid kustutada ei saa, küll aga saab neid vastavalt õigusaktidele kehtetuks tunnistada.

eRT-s ja Riigi Teatajas avaldatud tekstid on sellised nagu andmeesitajad nad Riigikantseleile avaldamiseks saadavad. Algtekste esitavad avaldamiseks Riigikogu Kantselei, Vabariigi Presidendi Kantselei, Riigikantselei, ministereid, Vabariigi Valimiskomisjon, Eesti Pank, Riigikohtus, kohalikud omavalitsusüksused ja halduskohtud. Seaduste terviktekstide esitajaks on Justiitsministeerium, Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste terviktekstide esitajaks on alates 1. veebruarist 2003 Riigikantselei (õigusloomeosakond), ministrite määruste terviktekstide esitajateks on vastavad ministereid. Eesti Panga presidendi määruste terviktekstid koostab ja esitab Eesti Pank.

Riigi Teataja Kirjastus on pädev enne avaldamist kontrollima ja parandama võimalikke trüki- ja vormivigu, kuid ta ei saa asendada andmeesitajat ega õigusakti vastuvõtjat. Põhivastutus andmete õigsuse eest lasub siiski andmeesitajal.

Avastatud vead parandatakse n-ö kuuluvuse järgi, tehnoloogilised vead nii ruttu kui võimalik. Kui viga eeldab parandamist paber kandjal Riigi Teatajas, avaldatakse Riigi Teatajas õiend kooskõlastatult õigusakti või muu dokumendi teksti avaldamiseks esitanud asutusega. eRT-s õiendit ei avaldata. Riigi Teataja kirjastus parandab vea õigusakti või muu dokumendi tekstis, tehes märke vea parandamise kohta. Kui on avaldatud õigusakti terviktekst, parandab Riigi Teataja Kirjastus vea ka terviktekstis.

Tekstis või ka akti põhiandmestikus esinevad vead või ka nende puudumise selgitab välja Riigikantselei õigusloomeosakond.

Vastavalt Riigi Teataja seadusele võetakse avaldatud tekstide erinevuse korral aluseks paberandjal Riigi Teataja. Samas tuleb kõikidest avastatud vigadest teatada ja seda saab teha otse eRT veebilehelt tagasiside korras e-kirjaga.

Kasutajad

Elektronilise Riigi Teataja infosüsteemi kasutajaskond jaguneb kolmeks grupiks:

- **Avaliku teenuse kasutajad** on kõik Interneti-põhise Riigi Teataja infosüsteemi kasutajad, kellel on õigused dokumentide otsimiseks ning väljatrükkimiseks. Eelkõige on see uus töövahend kõigi õiguserialade esindajatele riigi- ja omavalitsusasutustes ning erasektoris, vähendades tööjõukulu aktide kontrollseisude kartoteegi pidamiseks ja ajakulu teksti kehtiva redaktsiooni väljaselgitamiseks.
- **Volitatud kasutajad** ehk kasutajad, kellele on antud juurdepääs andmete töötlemiseks seaduses toodud ulatuses, jagunevad andmeesitajateks ja andmeandjateks:
 - **Andmeesitajad** on need riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused, kes esitavad oma dokumente Riigi Teatajas avaldamiseks. Andmeesitajale on antud õigus lisada oma dokumente ning sellega seotud etteantud andmeid ning tõendada esitatud andmete autentsust. Andmeesitaja volitatud esindaja määrab asutuse juht. Elektronilise Riigi Teataja infosüsteemi puhul tuleb pöörata tähelepanu sellele, et andmeesitajad paiknevad geograafiliselt üle kogu Eesti.
 - **Andmeandjad** on asutused, kes esitavad tekste infosüsteemi ning kes kontrollivad ja kinnitavad esitatud õigusaktide ja teiste dokumentide korrektsust ja vastavust Riigi Teatajas avaldamiseks ettenähtud nõuetele. Samuti kuuluvad andmeandjate hulka terviktekstide koostajad. Andmeandja kinnituse alusel määratakse dokumendi valmisolek avaldamiseks ning avalikustamiseks infosüsteemis.
- Lisaks on välja toodud eraldi roll süsteemi haldamiseks – **administraatorid**, kes haldavad kasutajaõiguste süsteemi ning jälgivad süsteemi toimimist.

Töökeskkond

eRT jaguneb vastavalt kasutamisevajadusele avalikuks teenusekeskonnaks ja ekstraneti töökeskonnaks.

Avalik teenusekeskkond on päringusüsteem ehk eRT otsingusüsteem, mis on üles ehitatud põhimõttel, et õigusakti otsimine oleks lihtne ja võimalik väga erinevate parameetrite kaudu. On püütud luua kasutajasõbralik ja lihtne infosüsteem tavalisele Interneti kasutajale, arvestades samas juristidele vajalikke otsinguvõimalusi.

Päringuid saab teha terviktekstide baasist ja algtekstide baasist. Päringu tegemiseks piisab ka ainult ühe otsingulahtri täitmisest, kuid sellisel juhul võib päringu tulemusel saadavate aktide arv olla väga suur. Nii alg- kui ka terviktekstide puhul on võimalik n-õ vabatekstiotsingu kasutamine.

Tervikteksti puhul on otsingukriteeriumidena võimalik kasutada tervikteksti pealkirja, akti andjat ja liiki, redaktsiooni kehtivuse kuupäeva.

Terviktekstide puhul on võimalik vaadata ka tulevikku, see tähendab, et valikuga "Tuleviku redaktsioonid" on võimalik näha tulevikus jõustuvate terviktekstide redaktsioone, kui nende kohta on sellised terviktekstid koostatud ja eRT-sse esitatud.

Algtekstide puhul on võimalik otsingut teostada õigusakti pealkirja, õigusakti andja, liigi, numbri, vastuvõtmis- ja jõustumiskuupäeva või nende vahemiku alusel, samuti avaldamismärgete (RT osa, ande number, artikli number, ilmumiskuupäev) järgi.

Mõlema tekstiliigi puhul peab saama otsida ka ületekstiotsinguga aktitekstis esinevate sõnade järgi.

Ekstraneti töökeskkond on ette nähtud volitatud kasutajatele – andmeesitajatele ja andmeandjatele oma funktsioonide täitmiseks õigusaktide registrisse kandmisel.

Ekstranetis on vastavalt volitatud kasutaja õigustele võimalik teostada järgmisi toiminguid:

- Dokumentide ja vajalike andmete sisestamine eRT infosüsteemi, sealhulgas andmete sisestamine kontrollimiseks.
- Dokumentide ettevalmistamine avalikustamiseks: süstematiseerimine, seoste loomine õigusaktide vahel, tehniline töötlemine (kirjavigade parandamine Riigi Teataja seaduses toodud volituse piires).
- Esitatud õigusaktide vastavuse kinnitamine/tagasilükkamine ehk õigusakti staatuse muutmine.
- Õigusaktide avaldamine ja väljastamine.

Lisaks sellele on volitatud kasutajatele loodud võimalused tagasiside andmiseks administraatorile, eRT-siseste teadete ja abiinfo lugemiseks ning oma kasutajaandmete haldamiseks.

Ekstarneti töökeskkonda juurdepääsu õigused on rangelt reguleeritud organisatsiooniliste ja tehnoloogiliste vahenditega, mille haldamiseks on loodud administraatori töökeskkond nii kasutajaõiguste haldamiseks kui ka süsteemi seireks.

Infosüsteemi ülesehitus ja haldamine

eRT on üles ehitatud tsentraliseeritud andmebaasi- ja rakendusserverite dubleeritud süsteemina, milles kasutatakse veebipõhiseid kasutajarakendusi.

Vastavalt Riigi Teataja seadusele on eRT vastutav töötaja Riigikantselei, volitatud töötaja on vastavalt avatud riigihankele AS Andmevara.

Arvestades registri olulisust Eestis, töötas Riigikantselei koostöös Riigi Teataja Kirjastusega välja registri haldamise põhimõtted, mis on taganud eRT kiire töölerakendamise.

Vastutava töötaja ülesanded on järgmised:

- **infosüsteemi arendamisel** ja haldamisel juhtida ja korraldada elektroonilise Riigi Teataja projekteerimiseks ja kasutusele võtmiseks vajalike tööde tegemist, vastuvõtmist ja tulemuste rakendamist ning süsteemi arendamist;
- **andmete haldamisel** korraldada andmete esitamist ja süstematiseerimist, vaadata läbi ja lahendada elektroonilise Riigi Teataja väljaandmisega seotud avaldusi ja kaebusi; anda volitatud töötlejale ja andmeandjatele juhiseid ning esitada arupärimisi seoses Riigi Teataja väljaandmisega; selgitada välja ja parandada andmetes esinevad vead;
- **kasutajate õiguste haldamisel** korraldada juurdepääsuõiguste andmist, muutmist ja lõpetamist vastavalt seadusele ning andmeesitajate taotlustele.

Riigikantselei ostab **volitatud töötlejalt** infosüsteemi majutusteenust ja tehnilise keskkonna haldamisteenust. Vastavalt seadusele tagab volitatud töötleja:

- elektroonilise Riigi Teataja kättesaadavuse arvutivõrgu kaudu;
- elektroonilise Riigi Teataja väljaandmiseks vajaliku infotehnoloogilise riist- ja tarkvara olemasolu ning töökorras oleku ning andmekaitsemeetmete rakendamise;
- infosüsteemi tehnilise haldamise, sh varundus ja varukoopiate tegemine, erisuguste süsteemi tööd takistavate tehniliste intsidentide lahendamise, tarkvara, riistvara ja andmete taastamise, eRT tarkvara uuendamise, süsteemi koormuse seire.

Volitatud töötleja ei tohi muuta elektroonilisse Riigi Teatajasse kantud andmeid.

Kuna tegemist on olulise registriga, mis peab olema kättesaadav ööpäevaringelt, on eRT toimimiseks kehtestatud piirangud, mille kohaselt tohib tõrkeid avaliku teenuse pakkumisel olla mitte rohkem kui 2 tundi kuus ning ektraneti puhul 8 tundi kuus. Esimese poole aasta tulemusel on võimalik öelda, et need kriteeriumid on reaalsed ja täidetavad.

Kokkuvõte

Teadaolevalt ei ole maailmas teist sellist süsteemi, mis võimaldab tasuta juurdepääsu kõikidele tähtsamatele kontrollseisus olevatele õigustloovate aktide (eelkõige seaduste ja määruste) terviktekstidele, ning milles olevatele õigusaktidele on antud paber kandjal avaldatavate õigusaktidega võrdne õiguslik staatus.

Tähelepanuta ei saa jätta ka terviktekstide eRT-s avaldamise kiirust. Riigikogus 2002. aasta lõpus vastuvõetud "Riigi Teataja seaduse ja äri-seadustiku muutmise seadusega" nähti ette tervikteksti esitamise kohustuse tähtaja lühendamise 3 tööpäevani muutva akti avaldamisest Riigi Teatajas. Samas on võetud eesmärgiks, et akti terviktekst avaldataks juba muutva aktiga samaaegselt. Seda võimaldab ka terviktekstide esitamise korralduse muutmine. 1. veebruarist 2003 hakkas Vabariigi Valitsuse määruste ja korralduste terviktekste eRT-sse esitama Riigikantselei (õigusloomeosakond).

Projektile on ka positiivsed kõrvalmõjud. Korrastatud on kehtivat õigust. Vähemaks jääb vaidlusi juristide poolt alati õiguse rakendamisel tõstatatud põhiprobleemi – mis kehtib? – pinnalt. Terviktekstide koostamine võimaldab tulevikus tagada, et aktimuudatused vormistatakse ja võetakse vastu korrektselt, kehtiva ja ametliku tervikteksti alusel.

Loodetavasti on eRT muutunud kõikidele õiguse rakendajatele ja tarbijatele põhiliseks töövahendiks, mida kasutamata on nüüd ja tulevikus õigusotsuste tegemine võimatu. eRT kasutajate arv on kuust kuusse kasvanud. Kui kasutusele võtmise esimesel kuul jäi külastuste arv 2161 korra piiridesse päevas, siis jaanuaris 2003 oli see keskmiselt 3888 korda päevas.

eRT ei ole lõplikult valmis, jätkuvad arendustööd ja süsteemi ülekantud andmete kvaliteedi järelkontroll. eRT infosüsteem tervikuna püütakse teha kasutajatele veelgi käepärasemaks. Juba 2003. aasta arendustööde läbiviimisel on seatud eesmärgiks lihtsustada tekstide esitamist, täiustada ja parendada otsingusüsteemi ja alustada aktiividele linkide lisamisega.

ASJAAJAMISE JA DOKUMENDIHALDUSE ARENGUPERSPEKTIIVID

Helge Porila

Dokumendihalduse osakonna juhataja asetäitja

Veiko Berendsen

Dokumendihalduse osakonna nõunik

Riigikantselei ülesandeks on koordineerida asjaajamist ja korraldada arhiivindust riigis. Asjaajamise valdkonna arendamiseks töötas Riigikantselei kolme aasta jooksul (2000 – 2002) valitsusasutuste dokumendihaldusprogrammi (DHP) raames, et luua keskkonda üleminekuks elektroonilisele asjaajamisele. Järgnevalt lühiülevaade asjaajamise valdkonna tähtsamatest saavutustest 2002. aastal ning sihtidest edaspidiseks, sealhulgas DHP tulemustest ja nende põhjal tehtud järeldustest.

4. juunil 2002. a kiitis Vabariigi Valitsus heaks “Asjaajamise ja arhiivinduse arengukava aastateks 2002 – 2005”. Arengukava eesmärgiks on välja arendada avalikus sektoris toimiv ühtne ning terviklik asjaajamise ja arhiivinduse süsteem, mis tugineb ühesugustele põhimõtetele, reeglitele ja standarditele. Arengukava sisaldab asjaajamise arengusuundi lähiaastatel, määrab kindlaks avalike arhiivide arenguprioriteedid ning kirjeldab Riigikantselei tegevust asjaajamise ja arhiivinduse koordineerimisel ja korraldamisel riigis. Nimetatud dokument seob DHP tulemused järgmisteks aastateks kavandatud tegevustega, mis lubab kinnitada, et asjaajamise ja arhiivinduse areng on sihikindel.

Asjaajamise õiguslik keskkond

Eesti avaliku sektori asjaajamise ja arhiivinduse õigusliku keskkonna loovad erinevad seadused ja nende alusel antud õigusaktid. Asjaajamist ja dokumendihaldust puudutavaid sätteid leidub paljudes seadustes ja määrustes, millega reguleeritakse avaliku sektori asjaajamist nende seaduse reguleerimise objektiks olevate valdkondade ulatuses. Terviklik avaliku võimu asutuste dokumendihalduse regulatsioon Eesti õigussüsteemis praegu puudub. Kõige rohkem sisaldavad asjaajamise õiguslikke regulatsioone arhiiviseadus, Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1998. a määrusega nr 308 kinnitatud “Arhiivieeskiri”, digitaalallkirja seadus, avaldustele vastamise seadus, avaliku teabe seadus, Vabariigi Valitsuse 26. veebruari 2001. a määrus nr 80 “Asjaajamiskorra ühtsed alused” ja haldusmenetluse seadus.

Infosüsteemide ja asjaajamise osakonna töö ja DHP raames läbiviidud projektide tulemusena kujunes arusaam, et:

- avaliku sektori ühtse asjaajamiskorralduse õiguslik alus tuleb luua seaduses (selleks sobiv seadus on arhiiviseadus);
- paljud õigusaktid vajavad elektroonilisele asjaajamisele üleminekuks täpsustamist. Elektroonilise asjaajamise võimaldamise kohustus ja üldised põhimõtted tuleks sätestada eespool nimetatud ühtseks asjaajamiskorralduseks õiguslikku alust loovas seaduses ja selle alusel antavates ühtse asjaajamiskorra alustes. Teiste õigusaktide muutmine peaks toimuma vastava ministeeriumi algatusel järk-järgult, kooskõlas vastava asjaajamis- ja infosüsteemi arenguvajadustega;
- asjaajamist ja arhiivindust tuleb käsitada ühe tervikliku protsessi osadena. Sellest lähtudes ja eriti elektroonilise asjaajamise iseärasusi

silmas pidades tuleb dokumentide säilimise ja arhiveerimise tagamiseks vajalikud tingimused ja nõuded ette näha juba asjaajamissüsteemi loomise faasis, digitaaldokumentide puhul elektroonilise dokumendihaldussüsteemi projekteerimise faasis;

- asjaajamissüsteemi, sh elektroonilise dokumendihaldussüsteemi ülesehitamise vältimatu eeltingimus on asutuse funktsioonidel põhineva dokumentide klassifitseerimise skeemi (dokumentide loetelu) kehtestamine.

Riigikantselei üheks eesmärgiks asjaajamise valdkonna koordineerimisel 2003. aastal on asjaajamise ja arhiivinduse õigusliku keskkonna korrastamiseks, sealhulgas avaliku sektori ühtse asjaajamiskorralduse õigusliku aluse loomiseks kavandatud põhiliste õigusaktide eelnõude ettevalmistamine.

Asjaajamisprotsessid ja standardid

Elektroonilise asjaajamise kõige keerukam ning tömahukam osa on paberpõhise asjaajamise tööprotsesside ning dokumentide vormistamise üleviimine infotehnoloogilises keskkonnas arusaadavasse vormi. Seetõttu keskendus DHP asjaajamisprotsesside kirjeldamisele elektroonilises keskkonnas ning vajalike standardite loomise ettevalmistamisele.

Asjaajamises kasutatava tarkvara ja selle versioonide erinevusest tulevalt ei ole dokumendivahetuses osalejatel (saatjal ja saajal) alati võimalik tagada dokumendi täpselt ühesugust esitlust. Seepärast on vaja dokumente vahetavate osapoolte vahel kokku leppida kas kasutatava tarkvara täpne versioon või dokumendi sisustruktuur, tähendus ning esitlemise kord. DHP on valinud arengusuunaks kasutatavast tarkvarast sõltumatute standardite loomise. Standardimisel püütakse säilitada traditsioonilised nõuded asjaajamisele, kasutades samal ajal elektroonilise keskkonna lisavõimalusi. Arvestada tuleb ka rahvusvahelisel tasandil suhtlemise vajadust, seega eelkõige Euroopa Ühenduses kehtestatud reegleid.

DHP standardimisalase tegevuse võib jagada kolme gruppi:

- dokumendihaldust kui tervikut kirjeldavate rahvusvaheliste standardite eestindamine;
- dokumendihaldussüsteemide funktsionaalsuse ühtlustamine;
- dokumentide standardimine.

2002. aastal tõlgiti eesti keelde rahvusvaheline standard ISO 15489 "Information and documentation – Records management. 1. General, 2. Guidelines" ning viidi läbi selle avalik arutelu. Nimetatud standardi kasutamine tagab asutuse dokumendihalduse terviklikkuse ning standardit soovitatakse ka Euroopa Ühenduse poolt kui dokumendihaldust korrastavat vahendit. 2003. aastal on ette nähtud selle ülevõtmine Eesti ametlikuks standardiks. Lisaks sellele tegeldakse eestikeelse asjaajamise ja dokumendihalduse terminoloogia korrastamisega, võttes aluseks vastavad rahvusvahelised standardid.

Erinevates asutustes projekteeritavate ja juurutatavate dokumendihaldussüsteemide funktsionaalsuse ühtlustamiseks ning Euroopa Liidu poolt soovitatava dokumendi "MoReq - Model requirements for management of electronic records" nõuete ülevõtmiseks ja kasutamiseks Eesti asutustes valmisid DHP raames 2002. aastal "Nõuded elektrooniliste dokumendi-

haldussüsteemide funktsionaalsusele”, milles kirjeldatakse asjaajamise funktsioone läbi dokumendi elutsükli ning esitatakse dokumendi elutsükli igal etapil dokumendihaldussüsteemis nõutavate metaandmete koosseis ja andmemudelid.

Dokumentide standardimisel on jõutud järeldusele, et digitaaldokumentide arhiveerimise nõudeid täidavad ainult dokumendivormingute avatud formaadil põhinevad (tarkvaratootjast sõltumatud) ning Interneti-põhistes rakendustes kasutatavad formaadid. DHP raames on välja töötatud ja testitud esimesed sellistele tunnustele vastavad XML (*eXtensible Marking Language*) dokumentide standardikavandid. Juurutamise raskus seisneb keerulise struktuuriga XML-põhiste dokumentide loomist võimaldava tekstiredaktori leidmises, mida oleks otstarbekas kasutada riigiasutustes. Peale selle tuleb praegu asjaajamises massiliselt kasutatavatel suletud formaatidelt (doc, xls jt) avatud formaatidele üleminekul arvestada ka organisatsiooniliste raskustega.

Pideva ja plaanipärase standardimistegevuse tagamiseks asutati Riigikantselei ja Rahvusraamatukogu algatusel standardimise Eesti tehniline komitee “Informatsioon ja dokumentatsioon”.

Infotehnoloogilised süsteemid

Väljatöötatud standardikavandite, nõuete ja dokumendiloetelude testimiseks realselt toimivates süsteemides viidi DHP raames läbi järgmised projektid.

eMaakond. Riigikantselei ja kuue maakonna koostöölepe kohaselt testiti eMaakonna projekti raames maavalitsuste dokumentide näidisloetelu rakendatavust elektroonilises dokumendihalduskeskkonnas (“Postipoisi” baasil), samuti teabe avalikustamise vajadusest tulenevaid nõudeid dokumendihaldussüsteemi funktsionaalsusele. Tulemustest täpsemalt <http://www.emaakond.ee/>.

Õigusaktide tervikliku infosüsteemi arendamine. DHP üks praktilisi eesmärke oli õigusaktide tervikliku infosüsteemi arendamine, mis hõlmab õigustloovate aktide eelnõude kooskõlastamise, nende menetlemise Vabariigi Valitsuses, seaduseelnõude puhul nende esitamise Riigikogule ning vastuvõetud õigusaktide avaldamise elektrooniliselt Riigi Teatajas. Valminud on:

- õigusaktide eelnõude elektrooniline kooskõlastussüsteem (eÕigus), mille projektjuhiks on Justiitsministeerium;
- elektrooniline Riigi Teataja, mis käivitus 1. juunil 2002;
- päringusüsteem ja dokumentide XML-põhine import-eksportmoodul valitsuse istungite infosüsteemi (VIIS) arendamiseks.

Töötati välja ka õigusaktide XML-põhised standardikavandid.

Asjaajamispersonal ja koolitus

DHP tegijad peavad programmi üheks oluliseks tulemuseks ja elektroonilise asjaajamise arengu garantiiks vajalike teadmiste koondamise, analüüsi ja levitamise protsessi. DHP vältel kogunenud aruannete, analüüside ja soovitude koondamiseks ja süstematiseerimiseks loodi Interneti-põhine teabehaldussüsteem eNõustaja.

Seoses üleminekuga elektroonilisele asjaajamisele on tekkinud vajadus uute oskustega spetsialistide – dokumendihaldurite järele. Dokumendihaldurile on võrdselt vajalikud teadmised nii traditsioonilisest asjaajamisest ja arhiivindusest kui ka infotööstusest ja infotehnoloogiast, sealhulgas asjaajamise korraldamise ja asjaajamissüsteemi loomise, dokumentide liigitamise ning elektrooniliste dokumendihaldussüsteemidega töötamise oskused. Professionaalsete dokumendihaldurite ettevalmistamise alustamiseks valmis DHP raames Kutsekvalifikatsiooni Sihtasutuselt tellitud dokumendihalduri kutsestandardi kavand. 2003. aastal on ette nähtud kavandi avalik arutelu ning vastuvõtmine standardina.

Koostöös Eesti Haldusjuhtimise Instituudiga töötas Riigikantselei välja elektroonilisele asjaajamisele üleminekuks vajalike teadmiste omandamiseks koolitusmaterjalide komplekti, mis koosneb koolituse kavast, slaidiprogrammist ning selle kasutamise abimaterjalist lektoritele, õppematerjalidest iseseisvaks tööks ning koolitusmaterjalide levitamise põhimõtetest. Vastav täienduskoolitus on üks Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud riiklikest koolitusprioriteetidest.

KUJUNDADES VALITSUSE NÄGU

Daniel Vaarik

Valitsuse pressibüroo direktor 2002 – 2003

Valitsuse nägu sõltub valitsuse infoedastajatest, pressiesindajatest või nõunikest. Arvestades infoedastajate õlgadel lasuva vastutuse suurst, peaks nende endi roll olema määratletud valitsuse tasemel.

Sellest lähtuvalt on valitsuse pressibüroo alates 2002. aasta kevadest tegelenud valitsuse infoedastuse aluste sõnastamisega. 2002. aasta veebruarikuus avalikustas valitsuse pressibüroo infoedastajatele mõeldud kutse-eetiliste väärtuste esialgse sõnastuse. Teksti eesmärgiks oli kokkuleppeliste reeglite kehtestamine, mis aitaksid ministeeriumide pressiteenistustel areneda avatuse ning professionaalsuse suunas. 2002. aasta mais kiitsid selle heaks kõigi ministeeriumide infoedastajad.

Meie põhimõtete ideeline raamistik

Meie arusaam on selline, et erinevalt totalitaarsetest riikidest pole demokraatlikes riikides valitsuskommunikatsiooni eesmärgiks vahetute heakskiitvate hinnangute tekitamine valitsuse sammudele, vaid arusaadavuse ja tõese informatsiooni atmosfääri loomine valitsuse tegevuse ümber.

Meie infoedastuse alused tuginevad kindlalt suhtekorraldusteooriale. Pressibüroo on oma töös aluseks võtnud suhtekorralduse klassiku James E. Grunigi tööd ning sümmeetrilise kommunikatsiooni printsiibid.

On oluline märkida, et infoedastuse aluste väljatöötamisel on silmas peetud ka majanduslikku dimensiooni. Kommunikatsiooniteooria kasutab mitmeid majandusliku taustaga mõisteid nagu infoedastuse maksumus ja efektiivsus. Seejuures on loomulik nendele mõistetele rajada ka täpseid arvutusi.¹ Meie poolt väljatöötatud väärtused põhinevad efektiivsel strateegilisel kommunikatsioonimudelil, mille eesmärgiks on luua võimalikult pikaajalised ja usaldusväärased seosed valitsuse ja tema partnerite vahel.

Olulise ideelise raamina on infoedastuse aluste väljatöötamist mõjutanud majanduse ning infotehnoloogilise keskkonna areng. Tehnoloogia arengust tingitud muutused inimeste käitumises teevad suletud organisatsioonide elu üha keerukamaks. Informatsiooni levikut pole võimalik enam kontrollida ning neil, kes seda üritavad teha, tuleb leppida sellega, et informatsioon leiab voolamiseks mõne sobivama kanali. Seega peaks ka valitsus arvestama, et sedamööda, kuidas võim eemaldub keskusest, kuulub see neile, kes oskavad olla avatud.

Infoedastuse aluste üheks eesmärgiks on lükata ümber üldiselt levinud arusaam nagu kujundaks negatiivse sisuga informatsioon (halvad uudised) automaatselt halba mainet, mistõttu tuleks infoedastuses eelistada häid uudiseid. Vastavalt nii maailma kui ka Eesti kogemustele võib väita, et edastatud uudise sisust olulisem on selle uudise edastamise viis ning kontekst. Kõige kergemini saavutavad oma partnerite usalduse need institutsioonid, kes edastavad uudiseid pidevalt, tegemata vahet uudise

¹ Näiteks kasutavad kommunikatsiooniasjatundjad tekstide hindamisel valemid, mis võimaldavad teksti mõju rahaliselt hinnata.

negatiivsel või positiivsel sisul ning üritamata uudise sisu vägivaldselt muuta või sellega manipuleerida.

Vastavalt infoedastuse alustele on strateegilise, usaldusväärse ning efektiivse suhtlemise huvides vältida erakonnapoliitilise informatsiooni edastamist avalikkusele selleks mitte mõeldud maksumaksja raha abil. Ka sellel ideel on omad selged majanduslikud ja tehnilised põhjendused, rääkimata muidugi tugevast üldeetilisest taustast.

Lõpetuseks

Paljude valitsuste jaoks on arusaadava konteksti loomine ületamatuks takistuseks, kuivõrd nad ei mõista, et usalduse tekkimine ja avanemine võib olla aeg-ajalt ka valus ning konfliktne protsess. Ka valitsuse infoedastuse alused ei garanteeri valitsusele valutut suhtlemist, kuid loovad selleks siiski rohkelt võimalusi.

Üks tuntud ajakirjanik on öelnud: "Usaldus on kummaline asi. Seda ei saa osta. Seda ei saa tõmmata internetist. See ei saa tekkida välkkiirelt – hämmastav fakt muidu välkkiires kultuuris. See saab vaid koguneda väga aeglaselt läbi paljude kogemuste." Just sellelaadsete kogemuste loomisele peaks olema suunatud ka valitsuse infoedastuspoliitika. Ainult nii on võimalik kindlustada seda, et avalik arutelu toimuks tegelike probleemide, mitte näivuse üle. Nii on valitsusel võimalik viia ellu oma lubadusi ja programmi, kutsumata seejuures esile usalduskriisi.

Väärtused, millest valitsuse pressibüroo oma töös lähtub

VALITSUSE INFOTÖÖTAJA OLEMASOLU MÕTE. Me ei tööta kunagi üksi ega omaette maailmas. Igal valitsuse teol on tulemused ja tagajärjed, mis mõjutavad ühiskonda, kodanikke, ettevõtteid ja organisatsioone. Sellepärast peab info edastamine ja kättesaadavaks tegemine kuuluma valitsuse igasuguse tegevuse juurde selle planeerimisest kuni lõpliku elluviimiseni.

AVATUS. Me mõistame, et valitsus on avatud organisatsioon, kellel pole saladusi ühiskonna liikmete ees. Me lähtume informatsiooni edastades seisukohast, et igasugune teave, mis pole kuulutatud riigisaladuseks ning mis pole salastatud mõnest muust seadusest tulenevalt, on avalik.

PÕHJENDATUS. Igal valitsuse teol on olemas põhjused ja põhjendused ning me teame, et oleme kohustatud neid alati esitama.

ENESEKRIITIKA. Oma tegevust põhjendades lähtume seisukohast, et kui selgitustest aru ei saada, tuleb esmalt viga otsida selgitajapoolsest kommunikatsioonist. Oma partnereid kuulates katsume neid aga alati lõpuni mõista.

ARVESTAMINE. Me anname endale aru sellest, et meie tööst sõltub paljude inimeste igapäevane heaolu, sellepärast küsime me ühiskonna esindajatelt nõu, kuidas oma tööd paremini teha.

AUSTUS. Me ei räägi kunagi halba oma partneritest ja sihtrühmadest. Kui meile ei meeldi meie koostööpartnerid, peaksime tõsiselt mõtlema, kas oleme valinud õige ameti.

VÕRDSUS. Me mõistame, et infot tuleb edastada kõigile partneritele võrdselt, eelistamata üht osapoolt teisele.

VASTUTUS. Suheldes avalikkusega anname endale aru, et me esindame oma organisatsiooni, mitte iseennast. Me mõistame, et selle järgi, mida me väidame, arvame või teeme, hinnatakse meie organisatsiooni, meie kolleege, meie tegusid.

AUSUS. Me ei valeta. Kui me vastust ei tea, siis tunnustame seda ja ütleme, millal oskame küsitud kohta rohkem infot anda. Samuti tunnustame tehtud vigu, põhjendades, miks viga tehti ja kuidas sellest tulevikus hoidutakse.

Valitsuse pressibüroo veebruaris 2003. Vasakult: Tex Vertmann, Hanna Hinrikus, Jaanus Rankla ja Daniel Vaarik.

TEADUS- JA ARENDUSNÕUKOGU SEKRETARIAADI 2002. AASTA TEGEVUSE ÜLEVAADE

Marek Tiits
Sekretariaadi juhataja

Eestis on viimase paari aasta jooksul oluliselt hoogustunud diskussioon selle üle, mis on olnud Eesti senise majandusedu alused ja kuidas tagada tulevikus Euroopa Liidu keskmisele elatustasemele järelejäudmiseks vajalik võimalikult kiire majandusareng.

Nii Eestis kui ka teistes Euroopa ning Aasia ja Ameerika riikides on erinevates tulevase majandusarengu alastes strateegilistes diskussioonides üha sagedamini võtmesõnaks teadmispõhise majanduse kujundamine. Siin on Teadus- ja Arendusnõukogul kui Vabariigi Valitsuse teadus- ja innovatsioonipoliitika alasel strateegilisel nõustajal kahtlemata öelda oma kaalukas sõna.

Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu poolt heakskiidetud strateegia "Teadmispõhine Eesti" fikseerib eesmärgi ja tegevuste üldise raamistiku, ei anna aga konkreetset tegevusplaani selleks, kuidas soovitavad muutused ühiskonnas ja majanduses esile kutsuda. Teadmispõhise majanduse ja ühiskonna ülesehitamine ning vastavate tegevuskavade ettevalmistamine eeldab Eesti majanduse olukorra analüüsi ja majandusarengu aluste senisest põhjalikumalt lahtimõtestamist. Ainult selliselt baasilt on võimalik planeerida Eesti tulevikku viisil, mis viiks kiirele majandusarengule ning Eesti ja Euroopa Liidu keskmiste sissetulekute taseme ühtlustumisele.

Teadus- ja Arendusnõukogu kiitis juunis toimunud istungil heaks integreeritud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonipoliitika tegevuskava, mis seob Haridusministeeriumi ja Majandusministeeriumi poolt 2003. aastaks plaanitud meetmed ühtseks loogiliseks tervikuks.

Novembriks valmis ülevaade „Eesti majanduse konkurentsivõime ja tulevikuväljavaated“. Teadus- ja Arendusnõukogu analüüsib selles Eestis viimase kümne aasta jooksul asetleidnud kiire majanduskasvu aluseid, Eesti majanduse konkurentsivõimet ja selle tulevikuväljavaateid.

Ülevaade ühendab erinevate rahvusvaheliste uuringute Eestit puudutavad tulemused, tuginedes neid analüüsides laialt aktsepteeritud majandus- teaduslikule baasile ning andes kokkuvõtteks Vabariigi Valitsusele, erinevate valdkondlike poliitikate planeerimise eest vastutavatele ministereeriumidele, ettevõtjatele, teadlastele ja laiemale avalikkusele soovitused kiire majandusarengu jätkumiseks vajalike sammude kohta.

OTSUSTUSTE AASTA ENNE OTSUSTAVAT AASTAT

Märt Kivine

Euroopa Liidu sekretariaadi juhataja asetäitja

2002 oli Eesti teel Euroopa Liitu otsuste aasta enne otsustavat aastat. Eesti lõpetas liitumisläbirääkimised tulemusega, mille põhjal Eesti on struktuuri- ja muudest fondidest suurim kasusaaja inimese kohta peatselt liituvate riikide seas. Euroopa Liidu *acquis* ülevõtmise aastatepikkuse protsessi tulemusena on Eesti õigusruum muutunud igati euroopalikuks. Eesti globaliseerunud majandus on võimeline edukalt tegutsema Euroopa karmis konkurentsisis, kui selleks on tagatud võrdsed võimalused.

Riigikantseleile ja eurointegratsiooni büroole oli möödunud aasta samuti otsuste aastaks. Valitsus kiitis heaks riigisisese Euroopa Liidu küsimuste koordineerimise süsteemi Euroopa Liitu kuuluvas Eestis, kus Riigikantseleil on kandev roll. Juba tegutsevad *task force*'d ning *ad hoc* komisjonid, kes valmistavad ette Eesti tegutsemist Euroopa Liidu liikmesriigina. Teisalt on eurointegratsiooni büroo olnud selleks üksuseks, kes aitab Eesti esindajatel Euroopa Tuleviku Konvendis liidu edasist arengut visandada.

Kahtlemata oli möödunud aasta kaalukaimaks sündmuseks liitumisläbirääkimiste lõpetamine. See protsess on alates 1998. aastast seadnud Eesti riigile õigusloomelisi ning riigihalduslikke sihte. Viie aasta vältel on suudetud Euroopat veenda näiteks meie maksusüsteemi ning energeetika eripärasuses ning lahenduste õigsuses. Ise oleme omandanud usu ja veendumuse selles, et Eesti ei jää oma asjade ajamisel Brüsselis hätta.

Läbirääkimiste lõpetamine ei ole aga automaatselt liitumisotsus: teha on veel üksjagu. Esmane ülesanne on fikseerida saavutatud kokkulepe liitumislepingus. Eurointegratsiooni büroole aga tähendab liitumiseelne aasta ilmselt kõige pingelisemat tööaastat üldse: läbirääkimiste lõpetamisega pandi paika liitumistingimused, need tuleb aga enne liitumist täita. Selleks on jäänud ju vaid viimane aasta. Eurointegratsiooni büroo poolt koostatud "Euroopa Liiduga ühinemisvalmiduse kava 2003" sisaldab kõiki läbirääkimistel võetud kohustusi, mis peavad olema realiseerunud liitumishetkeks. Õigusloome maht liitumiseelseks aastaks pole sugugi väiksem kui eelmistel aastatel. Edasi lükata ei saa enam midagi. Käesolev aasta on otsustava tähtsusega, et Eesti liituks Euroopa Liiduga tõeliselt euroopaliku riigina.

Viimane lause tähendab tõhusat toimimist nii Eesti huvide kaitsel Brüsselis kui ka Euroopa Liiduga kaasnevate võimaluste ja õiguste tagamist inimestele kodumaal. Valitsus langetas detsembris põhimõttelise otsuse, kuidas riik liitumisjärgselt toimima hakkab. Keskne roll jääb ministerriumide kanda, eurointegratsiooni büroo baasil aga luuakse Euroopa Liidu sekretariaat, kes hakkab lahendama mitmetahulisemate seisukohtade võtmist vajavaid küsimusi, Riigikantselei struktuuriüksusena välja töötama dokumendihalduse lahendusi ning üldisemalt planeerima riigi tegevust Euroopa Liidus. Ülesanded kasvavad, meie oskused peavad kasvama koos nendega.

Juba tänavu aprillis hakkab Eesti riik osalema Euroopa Komisjoni komiteede ning Euroopa Liidu Nõukogu töögruppide töös. Esialgu küll ilma otsustusõigusega, kuid sõnaõigusega. See tähendab, et eri ametkondade ametnikel peab olema, mida öelda, ning meie sõnum erinevatel foorumitel peab kandma samu eesmärke. See seab ministerriumide, kuid eriti Euroopa Liidu sekretariaadi ette topeltkoormuse: ühelt poolt luua logistiline ning intellektuaalne baas Euroopa Liidu institutsioonides tegutsemiseks, teiselt poolt tegelda endiselt *acquis* ülevõtmisega.

Samuti jäävad liitumiseelseks perioodiks Euroopa Liidu sekretariaadi kanda eurointegratsiooni büroo endised ülesanded: riigiametnike Euroopa Liidu alane koolitus ja välisabiprojektide koostamine-koordineerimine-järelevalve. Mitmekordse töömahuga aitavad toime tulla meie töötajate aastatepikkused kogemused ja professionaalsus ning paratamatu teadmine, et alternatiivi ei ole.

2003. aastaks on meil juba lõplikult teada, kuidas Euroopa Liitu saada. Selleks tuleb täita läbirääkimistel võetud kohustused. Meil on ka enam-vähem teada, mida ja kuidas Euroopa Liidus teha: teha tõhusat ning kooskõlastatud poliitikat oma huvide kaitsel ning Euroopa asja edendamisel, luues selleks võimalikult paindlikud ning ajakohased tehnilised mehhanismid ning inimkooslused. Eurointegratsiooni büroo on möödunud suvest tegelnud ka kolmanda küsimusega: kuidas muutub see Euroopa Liit, milles me peatselt oleme ja tegutseme.

44

Eurointegratsiooni büroo juurde moodustati Euroopa Tuleviku Konvendi sekretariaat, valitsuse esindaja konvendis Lennart Meri asendusliikmeks nimetati büroo juhataja Henrik Hololei. Eurointegratsiooni büroo on koondanud eri ametkondade ning huvigruppide inimesi, et sõnastada võimalikult täpsed ning realistlikud ootused ja vajadused seoses Euroopa Liidu reformidega. Meie konvendiesinduse seltskond on võtnud auasjaks rääkida kaasa kõikides Euroopa arengutes, luues koalitsioone konvendis ning väljaspool konventi. Näiteks on Eesti nende üksikute kandidaatriikide seas, kes on tänaseks kaasatud praeguste väikeste liikmesriikide nõupidamistele. See osutab, et meie suurus ehk mõtteerksus on tunnustust leidnud. Ka tulevikukonvendi töö lõpuleviimine Eesti poolt jääb meie liitumiseelse aasta töödevirna, ning sugugi mitte kõige alumiseks.

Möödunud otsuste aastat ning tänavust otsustavat aastat kajastab hästi Riigikantselei Euroopa Liidu infosekretariaadi poolt kirjastatud "Eesti otsus". Väljaanne tähistas kujundlikult läbirääkimiste lõppu, valmistades nii riiki kui ka tema rahvast ette tulevasügiseseks rahvahääletuseks. Läbirääkimistel lepiti kokku, et eesti keel on Euroopa Liidu ametlik keel, võrdne võrdsete seas. Euroopa Liidu infosekretariaadi heal algatusel

Eurolääbirääkijad ja teavitajad Henrik Hololei, Märt Kivine, Mare Haab ja Hannes Rumm.

püüti mullu omakorda eurokeelt eestipärasemaks muuta, tuues keelepruuki hulga omasõnu. Seega lõpetuseks kokkuvõtte uuskeeles:

“2002 oli Eesti teel Euroopa Liitu otsuste aasta enne otsustavat aastat. Eesti lõpetas liitumisläbirääkimised tulemusega, mille põhjal Eesti on tõuke- ja muudest fondidest suurim kasusaaja inimese kohta peatselt liituvate riikide seas. Euroopa Liidu õigustiku ülevõtmise aastatepikkuse protsessi tulemusena on Eesti õigusruum muutunud igati euroopalikuks. Eesti üleilmastunud majandus on võimeline edukalt tegutsema Euroopa karmis konkurentsisis, kui selleks saadakse võrdsed võimalused.

Riigikantseleile ja eurolõimingubüroole oli möödunud aasta samuti otsuste aastaks. Valitsus kiitis heaks riigisisese eurokoostöö süsteemi, kus Riigikantseleil on kandev roll. Juba tegutsevad rakkerühmad ning sihtkomisjonid, kes valmistavad ette Eesti tegutsemist Euroopa Liidu liikmesriigina. Eurolõimingubüroo on teisalt olnud selleks üksuseks, kes aitab Eesti esindajatel Euroopa Tuleviku Konvendis liidu edasist arengut visandada.”.

RIIGIKANTSELEI TEGEVUS AVALIKU TEENISTUSE ARENDAMISEL

Viire Rannasoo

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna juhataja

Külli Viks

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna juhataja asetäitja

Margus Nurk

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna nõunik

Henri-Rene Kuningas

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna nõunik

Riigiametnike foorum 2002

3. ja 4. oktoobril 2002 toimus Tartus Vanemuise kontserdimajas traditsiooniline ja arvult juba kolmas riigiametnike foorum. Kõrgematele ametnikele suunatud koostöö- ja koolitusürituse seekordne teema "Avaliku teenistuse arengusuunad" on oluline nii ametnike endi kui ka ühiskonna jaoks tervikuna ning hetkel eriti aktuaalne seoses uue avaliku teenistuse seaduse ettevalmistamisega. Sarnaselt varasemate üritustega oli kõrgematel riigiametnikel võimalus omavahel suhelda ja päevaprobleeme arutada ning poliitikute, tippametnike, teadlaste ja ekspertide seisukohad ära kuulata.

Esimese alateema "Ootused avalikule teenistusele" raames arutlesid Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu liikmed avaliku teenistuse muutmise vajaduse, uue avaliku teenistuse seaduse olulisemate põhimõtete ning ametnike rolli üle. Osalejate hinnangul oli see foorumi kõige olulisem alateema. Enim tõsteti esile justiitsminister Märt Raski ettekannet ning loomulikult peaminister Siim Kallase riigijuhtimise probleeme käsitletud huvitavat ettekannet, milles peaminister tuli välja mitmete intrigeerivate ettepanekutega, muu hulgas ettepanekuga kaotada tulevikus peaministri ametikoht.

Teise alateema "Avaliku teenistuse areng: pilk tulevikku" raames tutvustasid oma tulevikuvõistlusi nii poliitikud kui ka eksperdid. Selles paneelis pälvis enim tähelepanu Tartu Ülikooli rektori Jaak Aaviksoo ettekanne "Poliitik-ametnik-teadlane". Üks enam diskussioone tekitanud teemasid läbi terve foorumi oligi ametnike erakonnastumine.

Foorumi teise päeva teema oli "Juhtimine avalikus teenistuses". Esinejate hulgas oli riigiasutuste ja erasektori tippjuhte ning juhtimiseksperthe. Päeva lõpetas Tõnis Arro ülevaatega Eesti avaliku teenistuse tippjuhtide uuringust ning otsis koos foorumil osalejatega vastust küsimusele, kas avaliku teenistuse tippjuht võib olla edukas.

Vaheldust tavapärasele sõnavõttudele pakkusid seekord temaatilised videoklipid. Oma arvamuse Eesti avaliku teenistuse ja ametnike maine ning arenguvajaduste kohta said video vahendusel esitada lisaks foorumil osalenutele veel mitmed ametnikud, poliitikud, üliõpilased, aga ka "inimesed tänavalt".

Ürituse elujõulisust ja vajalikkust tõendab nii osalejate arvu pidev kasv – seekordsel foorumil oli üle 400 osaleja – kui ka osalejate positiivne tagasiside.

Konkurss “Riigiasutuste koostööprojekt 2002”

Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ning erasektori ja kolmanda sektori organisatsioonide koostöös on viimastel aastatel läbi viidud mitmeid edukaid projekte, millest saadud kogemused on kasulikud ja huvipakkuvad nii teistele asutustele kui ka avalikkusele. Eesmärgiga aidata kaasa riigiasutuste vahelise koostöö ja horisontaalse koordinaatsiooni tõhustamisele, väärtustada informatsiooni liikumist ja kogemuste vahetamist ning asutustevahelist koostööd kuulutas Riigikantselei teist aastat järjest välja riigiasutuste koostöö alase konkursi, mis seekord sai nimeks “Riigiasutuste koostööprojekt 2002”.

Riigiametnike foorum 2002 Vanemuise kontserdimajas

Riigiametnike foorumi pidulik vastuvõtt Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustes

Seekordsele konkursile laekus 15 projekti, mille hulgast hindamiskomisjon valis välja parimad. Peapreemia pälvis projekt "**Elektrooniline Riigi Teataja (eRT)**". Projekti esitas Justiitsministeerium, projektis osalesid Riigi Teataja Kirjastus, Riigikantselei, kõik ministeeriumid, Eesti Pank, OÜ WebMedia, AS Andmevara ja Eesti Informaatikakeskus. Elektroonilise Riigi Teataja näol on tegemist riigi tasuta kasutatava põhiregistriga, mis tegi tarbijale reaalajas kättesaadavaks autentse teabe kehtiva õiguse kohta. Teadaolevalt ei ole maailmas infotehnoloogilises ega ka korralduslikus mõttes analoogi süsteemile, mis võimaldab juurdepääsu kõikidele tähtsamatele kontrollseisus olevatele õigustloovatele aktidele, ning milles olevatele õigusaktidele on antud paber kandjal avaldatavate õigusaktidega võrdne õiguslik staatus.

Teise preemia sai projekt "**Avalik ilmateenistus**". Projekti esitas Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituut ning projektis osalesid Teede- ja Sideministeerium, Kaitseministeerium, Päästeamet, Piirivalveamet, BNS, ETV, Kanal 2, Eesti Raadio, Kuku Raadio, Tallinna ja Balti SEJ, päevalehed ja *ilm.ee*. Projekti eesmärk on teavitada üldsust ja valitsusasutusi eelnevalt ilmaoludest ja ohtlikest nähtustest, mis võivad ohustada inimeste elu või tekitada laiaulatuslikke purustusi või suuri kahjustusi varale. Projektis osalejate vahel toimub ööpäevaringne infovahetus Interneti kaudu, mille tulemusena on paranenud keskkonnoahtude likvideerimisega tegelevate ametkondade valmisolek võimalike kahjude ennetamiseks ning ilmaprognooside kättesaadavus massimeedia kaudu.

Kolmandaid preemiaid anti välja kaks ning need pälvisid projekt "**Tallinna abitelefon 1345**" ning projekt "**Ökoturismi arendamine Järvamaal**". Projekti "**Tallinna abitelefon 1345**" esitas Päästeamet. Projektis osalesid Tallinna Linnavalitsus, Tallinna Tuletõrje- ja Päästeamet ja Päästeamet ise. Tallinna abitelefon pakub Tallinna elanikele ja hiljem koostööpartnerite ringi laiendades laiemas perspektiivis kogu Eesti elanikkonnale võimalust saada abi kommunaalprobleemide lahendamisel ning vähendada hädaabinumbri 112 koormust, suunates senini telefonile 112 saabunud kommunaalprobleemidega kõned telefonile 1345 Tallinna Abikeskusesse. Järvamaa ökoturismi arendamise projekti esitas Järva Maavalitsus. Projektis osalesid Sotsiaalministeerium, Järvamaa Tööhõiveamet, Turismit ameti regionaalne büroo, mitmed Järvamaa omavalitsused ja asutused. Projekti raames ühendati erinevate sektorite ja institutsioonide tegevus säästliku ökoturismi arengu toetamiseks. Projekti tulemusena suurenes elanikkonna keskkonnateadlikkus, viidi läbi heakorrakampaaniaid, vähenes tööpuudus, käivitati jätkusuutlikke ökoturismiprojekte.

Eripreemia anti sihtasutusele Vaata Maailma kolmanda sektori organisatsiooni aktiivse kaasalöömise ning investeringute tegemise eest projektis "**Eesti rahvaraamatukogude infosüsteemi loomine**". Projekti esitas Kultuuriministeerium. Projektis osalevad SA Vaata Maailma, OÜ Urania COM, kohalikud omavalitsused ja rahvaraamatukogud. Projekti tulemusena paranevad võimalused raamatukogude seniste tövaldkondade realiseerimiseks, oluliselt paraneb lugejateeninduse kvaliteet ning laienevad võimalused raamatukogude pakutavate infoteenuste kasutamiseks sidusrežiimis arvutivõrgu kaudu.

Konkursi võitjaid autasustati aukirja ja auhinnaga, milleks olid Hillar Metsa temaatilised karikatuurid.

Riigiametnike foorumi materjalide ja videosalvestustega saate tutvuda Riigikantselei veebilehel viida all "Projektid ja teenused".

“Avaliku teenistuse aastaraamatu 2001” esitus Stenbocki majas juunis 2002. a

Avaliku teenistuse aastaraamat 2001

Koostöös ministeeriumidega valminud, arvult juba kolmas aastaraamat – “Avaliku teenistuse aastaraamat 2001” – annab ülevaate aasta jooksul toimunud olulisematest arengutest avalikus teenistuses, uue avaliku teenistuse seaduse eelnõu ideelistest alustest ja palgakorralduse reformi ettevalmistamisest. Võrreldes varasemate aastatega oli märgatavalt laienenud aastaraamatu koostamisel osalenud asutuste ring, kes tutvustasid oma aasta jooksul läbiviidud avaliku teenistuse arengut toetavaid projekte. Traditsiooniliselt on oluline osa aastaraamatust pühendatud avaliku teenistuse personalialasele statistikale. Lisaks tavapärasele statistikale, mida on kajastatud ka eelmistes aastaraamatustes – andmed ametnike soo, vanuse, haridustaseme, staaži, mobiilsuse, koolituse ja atesteerimise kohta, – on sel aastal analüüsitud andmete hulk oluliselt laienenud, seda eelkõige tänu eurokoolituse andmete lisandumisele ning Rahandusministeeriumi ülevaatele riigiametnike palgastatistikast. Esimest korda võeti aastaraamatusse ka kohaliku omavalitsuse personalistatistika – küll mitte täielik, sest kahjuks ei esitanud kõik omavalitsused Riigikantseleile oma andmeid, kuid siiski piisav, et anda ülevaade kohalike omavalitsuste peamistest personalialastest näitajatest.

Nii aastaraamatuga kui ka ametnike personalialase statistikaga saavad huvilised tutvuda Riigikantselei veebilehel avaliku teenistuse ja personali-osakonna leheküljel.

Ametnike koolituse koordineerimine

2002. aasta kevadel valmis avaliku teenistuse koolitus- ja arendusvisiooni esialgne variant, mis on mõeldud ekspertgruppide arutelu lähtematerjaliks. Ekspertgruppide töö tulemuseks peaks olema avaliku teenistuse koolitusstrateegia – kokkulepe ametnike koolituse ja arendamise pikaajaliste eesmärkide ja nende saavutamise viiside suhtes. Lähtematerjali

rõhuasetus on suunatud ühtse alusideoloogia kujundamisele ning koolituse koha ja rolli määratlemisele teiste arendustegevuste seas ning koolituse seostamisele teiste avaliku teenistuse arendamisele suunatud tegevustega. Koolitusvisioon lähtub arusaamast, et avalik teenistus on oma olemuselt teabeküllane, teenindav organisatsioon, kus põhiülesannete täitmisel tuleb arvestada erinevate huvigruppide muutuvate ootustega ning vajadusega teha valikuid, määrata tegevusprioriteedid.

Esmakordselt määras Vabariigi Valitsus kindlaks avaliku teenistuse koolitusprioriteedid – avaliku teenistuse kui terviku seisukohalt antud aastal kõige olulisemad ja aktuaalsemad koolitusvaldkonnad, millest valitsusasutused juhivad oma teenistujate täienduskoolituse korraldamisel. Riigikantselei töögrupp valmistas koostöös Rahandusministeeriumi ja Justiitsministeeriumi esindajatega ette dokumendi, mille eesmärgiks on selge iga-aastase rõhuasetuse seadmine ja koolitustegevuse eesmärkide seostamine Vabariigi Valitsuse kavandatavate tegevuste ja reformidega. Kuna 2002. aasta koolitusprioriteedid olid seotud mahuka teema ning suure sihtgrupiga ja vajasis põhjalikku ettevalmistamist ning 2002. aasta riigieelarves ei olnud ette nähtud tsentraliseeritud koolitusvahendeid, on kõik neli koolitusvaldkonda säilitanud oma prioriteetsuse ka 2003. aastal.

Sarnaselt eelmise aastaga ette valmistatud ning Vabariigi Valitsuse poolt 17. detsembril 2002. a heaks kiidetud “Avaliku teenistuse koolitusprioriteedid 2003” on:

- Uus “Avaliku teenistuse seadus” (rakendub juhul, kui Riigikogu menetluses olev seaduseelnõu võetakse vastu 2003. aasta I poolaasta jooksul).
- Palgakorralduse muudatused uue “Avaliku teenistuse seaduse” jõustumisel (rakendub juhul, kui Riigikogu menetluses olev seaduseelnõu võetakse vastu 2003. aasta I poolaasta jooksul).
- Haldusõiguse üld- ja eriosa.
- Karistusõigus ja väärteomenetlus.
- Euroopa Liidu alane koolitus.
- Elektrooniline asjaajamine.
- Strateegiline juhtimine.

Dokument on kättesaadav Riigikantselei veebilehel

<http://www.riigikantselei.ee/index.php?id=949>.

Avalike teenistujate andmekogu

2002. aasta veebruaris moodustatud Riigikantselei avalike teenistujate andmekogu algseks ja peamiseks eesmärgiks oli riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametiasutuste personalistatistika automatiseeritud töötlemine – aruandluseks vajalike andmete kogumine ning aruannete kiirem koostamine. Eelkõige loodavad andmekogu pidajad vähendada aruandluseks kulutatavat aega nii kohapeal ametiasutustes kui ka Riigikantseleis aruannete töötlemisel. Kui senini toimus kogu personalistatistika kogumine iga-aastase küsitluse vormis, mis nõudis nii asutuste personaliametnikelt kui ka Riigikantseleilt mahukat lisatööd, siis andmekogu kasutab ära asutuste personaliarvestuse andmebaasides olevad andmed. Pidades igapäevast personaliarvestust, uuendab asutuse personalitöötaja ühtlasi ka avalike teenistujate andmebaasi andmeid.

Andmekogu loomise käigus lisandus olulise eesmärgina avaliku teabe automatiseeritult Internetis avaldamise funktsioon, mis võimaldab andmebaasiga liitunud asutustel ilma lisatöta avalikustada veebilehel avaliku

teabe seadusest tulenevat personalialast teavet. Personaliandmete muutumisel piisab jällegi muudatuste tegemisest personaliarvestuse andmebaasis.

Kaheteistkümnelt testimise edukalt lõpetanud ametiasutusel (3 ministeeriumi, 3 maavalitsust, Riigikantselei ning 5 ametit ja inspeksiooni) oli juba sel aastal võimalik genereerida üks osa iga-aastasest aruandlusest andmekogu baasil.

2002. aasta lõppu mahtus veel hulk pisiarendusi, mis puudutasid andmekogu veebipõhist administreerimist ning avaliku osa funktsionaalsuse suurendamist. Arenduste tulemuseks on otsingumootor, mis võimaldab otsida ametnikke erinevate kriteeriumide (eesnimi, perekonnanimi, ametniku põhigrupp, telefon, e-posti aadress, asutus) alusel, samuti saada infot vabade ametikohtade kohta.

Koostöö ja infovahetus personali- ja koolitusjuhtidega

2002. aastal jätkusid Eesti Haldusjuhtimise Instituudi (EHI) poolt regulaarselt kord kuus korraldatavad personalijuhtide teabepäevad, mille eesmärgiks on hoida personalijuhte kursis personalijuhtimise uute suundadega, tutvustada muudatusi valdkonda reguleerivates õigusaktides ning luua võimalus omavahelisteks aruteludeks ja kogemustevahetuseks. Teabepäevade raames on Riigikantselei andnud ülevaate oma koordineerimistegevusest avaliku teenistuse valdkonnas, tutvustanud tegevusplaane ja käimasolevaid projekte. Iga-aastane praktiliselt kõikide riigiasutuste personali- ja koolitusjuhtide koostöös toimuv projekt on avaliku teenistuse personalistatistika kogumine. Seoses avalike teenistujate andmebaasi rakendamise lisandus 2002. aastal uus koostöövaldkond – aasta jooksul on andmekogu testimise erinevates etappides osalenud kokku umbes 20 ametiasutust.

Avaliku teenistuse tipp- ja keskastmejuhtide uuring

Juhid on Eesti avaliku teenistuse üks olulisemaid ressursse. Nende eestvedamisest, eeskujust ja võimekusest sõltub avalike organisatsioonide edukus.

Eesmärgiga saada objektiivset ja ajakohast infot juhtimise arendamiseks avalikus teenistuses viidi perioodil jaanuar – mai 2002 Riigikantselei tellimisel läbi valitsusasutuste juhtide uuring. Uuringu lähteülesandeks oli juhtide endi hinnangute ja arvamuste põhjal kaardistada põhilised juhtimistegevused, nende olulisus ja nendele kulutatav aeg, määratleda kriitilised edukriteeriumid valitsusasutuse juhtimisel ning kirjeldada levinumaid juhtimisprobleeme.

Uuring teostati kahes osas. Ministeeriumide, ametite ning inspeksioonide tippjuhtide uuringu viis läbi Fontes Konsultatsioonid ning keskastmejuhtide uuringu Eesti Haldusjuhtimise Instituut. Üldpõhimõtteks oli kahe erineva uurimise sihtrühma tulemuste võrreldavuse tagamine, seetõttu kasutati mõlema uuringu käigus sarnast küsitlusankeeti. Tippjuhtide puhul täiendas kvantitatiivseid küsitlusandmeid päeva pildistamise (juhi kõigi tegevuste fikseerimine nädala jooksul) ning lühintervjuude materjal. Keskastmejuhtide puhul teostati lisaks ankeetküsitlusele ka kvalitatiivne uuring, mis seisnes 19 avatud intervjuu läbivi-

mises ning analüüsimises. Kokku osales uuringus 21 tippjuhti ning 85 keskastmejuhti. Uuringu kokkuvõtteid on avalikustatud Riigikantselei koduleheküljel:

<http://www.riigikantselei.ee/index.php?id=1510>.

Nii tippjuhid kui ka keskastmejuhid mainisid uuringus konkreetse tagasiside vähesust oma tegevusele. Tulemuste avalikustamine on aga sobivaks tagasisideks ka nendele juhtidele, kes uuringus ei osalenud.

Uuringuga kogutud info on mõeldud kasutamiseks juhtide valikul, koolitamisel ja hindamisel:

- Kogutud info on väärtuslik juhtidele suunatud koolitusteemade valikul ja täpsemate rõhuasetuste määramisel.
- Ekspertgrupi arutelu tulemusi juhtimise edukriteeriumide teemal saab kasutada ühe sisendina tippjuhtide hindamiskriteeriumide määramisel.
- Uuringuga kogutud info on hea sisend juhtide valiku kriteeriumide määramiseks ja täpsustamiseks kõrgemate ametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjonis.
- Kogutud info on sobivaks lähtekohaks avaliku teenistuse tippjuhtide kompetentsimudeli väljatöötamisel.

TARTU RAHU NAASMINE

Priit Pirsko
Riigiarhivaar

21. juunil 2002 anti Stenbocki majas Rahvusarhiivile üle Eesti riiklusele olulised dokumendid aastatest 1918 - 1939. Üleantud dokumentide seas oli Tartu rahuleping koos kaartidega, Eesti Delegatsiooni Kopenhaagenis protokolliraamat aastast 1918, Eesti-Läti vastastikuse abistamise leping, Eesti-Läti piirileping, mittekallaletungi leping Eesti ja NSV Liidu vahel ning vastastikuse abistamise pakt Eesti Vabariigi ja NSV Liidu vahel. Dokumendid, mida seni hoiti Rootsi Riigiarhiivis, jõudsid kodumaale mais. Peale dokumentide läbitöötamist ajaloolaste ning arhivaaride poolt avas Rahvusarhiiv sügisel näituse, kus ajaloolisi dokumente esitleti laiemale üldsusele.

Tartu rahulepingu üleandmine Rahvusarhiivile
21. juunil 2002. a Stenbocki majas

Ülaltoodu on väljavõte pressiteatest – lühike, täpne, asjalik ja informatiivne – täpselt niisugune nagu üks pressiteade olema peabki. Sellega on öeldud olulisem sündmuse kohta, mida peeti ringküsitusel koguni Riigikantselei (ja mõistagi siis ka Rahvusarhiivi) 2002. aasta teoks. Ometi nõuab toimunu erakorralisus lisa selgitusi. Eesti-Vene rahulepingu originaali kaotsimineku tervelt kuuekümne kaheks aastaks ja selle hiljutine taasleidmine evib tegelikult lausa rahvusliku müsteeriumi mõõdet. Tõepoolest, selle sündmuse sümboolset tähendust on raske üle hinnata. Kui otsida paralleele ajaloost, siis on Tartu rahulepingu

Tartu rahulepingu näitusel Riigiarhiivis

elutsüklil ülekantud tähenduses võrreldav Eesti diplomaatia võrdkuju – Ernst Jaaksoni elulooga. Nii ühel kui ka teisel puhul on tegemist aastakümnetepikkuse olekuga olemasolu ja olematuse vahel, seisundiga, mille õiguslik sisu lahknes täiesti pahupidi pööratud tegelikkusest. Pahupidi pööratud (mõnikord öeldakse ka: *itta pööratud*) maailmas jäävad mõned inimesed ja asjad õigetpidi. Nii sünnivadki sümbolid.

Igaüks teab, mis toimus aastal 1939. Augustis sõlmiti nn Molotov-Ribbentropi pakt, millega natsistlik Saksamaa ja nõukogulik Venemaa Ida-Euroopa omavahel ära jagasid. Seejärel surus Nõukogude Liit Eesti Vabariigile peale nn baaside lepingu ning Tööliste ja Talupoegade Punaarmee ületas meie riigipiiri. Mõned ajaloolased on arvanud, et Eesti tollastel riigijuhtidel oli seejärel veel teatud lootusi riiklik iseolemise mingitel tingimustel säilitada. Siinkohal harutatav annab aga alust väita, et vähemalt Vabariigi Valitsuse tasandil tegeldi ka halvimate stsenaariumide analüüsiga ja suisa riikluse kadumiseks valmistumisega.

56

Hiljemalt 1940. aasta algul käivitus Välisministeeriumis salajane operatsioon, mille eesmärgiks oli kokku koguda Eesti riigi kõige olulisemad diplomaatilised dokumendid ning toimetada need igaks juhuks välismaale. Selle ettevõtmise korraldamisega olid ilmselt kõige vahetumalt seotud välisminister Ants Piip, ministeeriumi administratiiv-juridilise osakonna juhataja Heinrich Laretei ja poliitilise osakonna direktor Nikolai Kaasik. Märtsis 1940 toimetas pressiatasee Karl Ast jäämurdjal *Suur Tõll* neli kasti dokumentidega Stockholmi saadik Heinrich Laretei hoole alla. Juulis 1940, pärast Eesti Vabariigi okupeerimist, toodi need samad kastid Stockholmist Tallinnasse tagasi, ühe kasti pitseri olid aga vahepeal lahti murtud ning võimalik, et osa dokumente kadunud.

Hetkel on see ainus loogiline ja dokumentaalselt enam-vähem tõestatav seletus 31 Eesti diplomaatilise akti välismaale sattumise kohta. Tõenäoliselt oli just saadik Laretei see, kes murdis lahti Välisministeeriumi pitseri ning võttis välja riigiõiguslikult kõige olulisemad dokumendid enne kastide hõivatud kodumaale tagasi saatmist. Hilisemast on teada, et arhivaalid on olnud August Rei hoida. Arvestades tõsiasjaga, et Rei täitis aastatel 1945-1963 Eesti Vabariigi eksiilvalitsuse peaministri ametikohuseid vabariigi presidendi ülesannetes, oli selline lahendus kahtlemata ka riigiõiguslikult korrektsem. Peaministri lesk Therese Rei andis arvatavasti millalgi 1970. aastate algul Tartu rahulepingu ja teised diplomaatilised rariteedid üle Balti Komitee juurde loodud Balti Arhiivile, kes range saladuskatte all arhivaalid korrastas ja kokkuleppel Rootsi Riigiarhiiviga tema parimates hoidlatingimustes säilitas.

Ajalooliste dokumentide naasmine kodumaale leidis aset möödunud aasta varasuvel. Peamiselt korraldati see riigisekretär Aino Lepik von Wiréni (samaaegselt on ta ka Balti Arhiivi juhatuse esimees) ja Eesti suursaadiku Stockholmis Toomas Tiiveli koostöös. 31. mail 2002 kirjutas Rootsi riigiarhivaar Erik Norberg alla vastavale aktile ning 21. juunil andis riigisekretär arhivaalid omakorda üle Rahvusarhiivile. Eesti riikluse olulised tunnimärgid olid jõudnud tagasi koju. Avalikkus sai võimaluse selles oma silmaga veenduda 30. septembril, mil peaminister Siim Kallase osalusel avati teemakohane näitus Riigiarhiivi Madara tänava hoones. Müsteerium oli lõppenud, arhivaalid pagulusest tagasi jõudnud.

Eestlastel nagu igal teiselgi rahval on oma identiteet – rahvuslik eneseteadvus ja mõttelised väärtused. Osa neist väärtustest on kujunenud meie minapildi lahutamatuks koostisosadeks – sinimustvalge värvikombinatsioon, laulupeod, suitsupääsuke. Samas oleme harjunud end pidama

ka pika kirjaoskuse traditsiooniga rahvaks ning mitte alusetult. Seda kummalisem on sedastada, et kirjalikku kultuuripärandit tunnetatakse rahvusliku ühtsustunde elemendina vähem kui ühislaulmist või suulist pärimust – Jakob Hurda *Vana Kannel* on siin üsna iseloomulik näide. Eestlaste võime mõista dokumentide sümboolset rolli on sajandeid olnud võrdlemisi puudulik. Põhjust pole seejuures raske ära arvata. Dokumendid meie arhiivides kajastavad ju ajalugu, mis on faktoloogiliselt paratamatult pigem võõrvõimude kui maarahva ajalugu.

Antud kontekstis on meie oma diplomaatiliste arhivaalide käekäik erutav ja mitmetähenduslik. Tõepoolest, Tartu rahulepingu faatum, selle ajalooline ja emotsionaalne väärtus lubavad kirjeldatud sündmust võrrelda *reliikvia jõudmisega kloostri kaitsvate seinte vahele*, kui laenata sõnastuse ühest eestlaste eneseteadvusesse kuuluvast seiklusfilmist. Sest kuigi arhiiv pole klooster, on nii mõnigi arhivaal võrreldav rahvusliku reliikviaga.

TÄIENDUSEKS KUNSTIKOGULE

Stenbocki maja Riigivanemate saali on lisandunud kolme omaaegse riigivanema – Otto August Strandmani, Friedrich Karl Akeli ja August Rei portreed. Portreede autor on prof Tiit Pääsuke.

Otto August Strandman

* 30.11.1875 Vandu külas Undla vallas Virumaal
† 05.02.1941 Kadrinas

peaminister

09.05.1919 – 18.11.1919

riigivanem

09.07.1929 – 12.02.1931

1917–1918 Maanõukogu esimees. 1918 Ajutise Valitsuse kohtuminister, 1918–1919 põllutööminister. 1918 oli vangistatud Saksa okupatsioonivõimude poolt. 1919 peaministrina ka sõjaminister, 1920–1921 välisminister, 1921 I Riigikogu esimees, 1924 välisminister, hiljem rahaminister. 1927–1929 Eesti

saadik Poolas, Tšehhoslovakkias ja Rumeenias, 1933–1939 Prantsus-maal, Belgias ja Vatikanis. 1917–1919 Maanõukogu, 1919–1920 Asutava Kogu, 1920–1934/1937 I–V Riigikogu liige.

Õppis Tallinna Aleksandri ja Peterburi 5. ja 7. gümnaasiumis, lõpetas eksternina Tallinna kubermangugümnaasiumi. Seejärel töötas kolm aastat Riigipanga Tallinna kontoris. Õppis 1899–1901 Peterburi Ülikooli ja 1901–1903 Tartu Ülikooli õigusteaduskonnas. 1903–1905 advokaat Narvas ja Tallinnas, 1904–1905 ja 1917 Tallinna linnavolikogu liige. Osales 1905. aasta revolutsioonis, 1905–1909 elas seetõttu pagulasena Šveitsis ja teistes Euroopa riikides. 1909–1917 oli vandeadvokaat Tallinnas, 1917 Tallinna ringkonnakohtu prokurör.

Olnud Estonia Seltsi, Tallinna Vastastikuse Krediidühisuse ja teiste seltskondlike ühingute juhtorganite liige.

Vabadusrist (III liigi 1. klass). 1928 Tartu Ülikooli õigusteaduse audoktor.

5. veebruaril 1941 laskis end maha, kui NKVD ametnikud tulid teda vangistama.

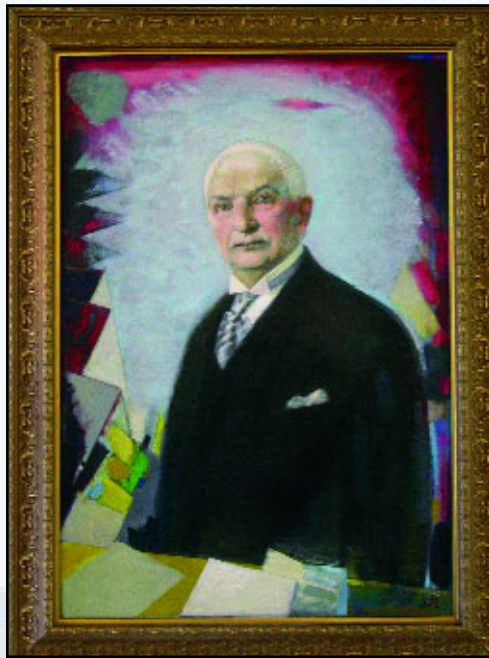
Friedrich Karl Akel

* 05.09.1871 Kaubi karja-
mõisas Kaubi vallas Pärnu-
maal
† 03.07.1941 Tallinnas

riigivanem

26.03.1924 – 16.12.1924

1922–1923 Eesti saadik Soomes,
1923–1924, 1926–1927 ja
1936–1938 välisminister,
1928–1934 Eesti saadik Stock-
holmis ja 1934–1936 Berliinis.
1923–1929 II ja III Riigikogu
liige, 1938–1940 Riiginõukogu
liige.

Lõpetas Tartu kubermangu-
gümnaasiumi, õppis 1892–1897
Tartu Ülikooli arstiteadus-
konnas. 1897–1898 Tartu Ülikooli polikliiniku assistent, 1898–1899 ja
1901–1902 Riia Reimersi silmakliiniku, 1899–1901 Varssavi Ujazdovi
haigla arst, 1901 täiendas end Berliinis, Prahast ja Leipzigi. 1902–1904 ja
1905–1912 erasilmaarst Tallinnas, 1907 Eesti Arstide Erakliiniku asutajaid,
1912 rajas oma silmakliiniku. 1904–1905 oli arstina Vene-Jaapani sõjas.
Olnud ka Tallinna linnavolikogu liige ja volikogu juhataja ja Tallinn-
Haapsalu Rahukogu aurahukohtunik.

Olnud Põhja-Balti Arstide Seltsi ja Tallinna Rahvahariduse Seltsi juhatuse
liige, spordiseltsi "Kalev", teatriosaühingu "Estonia" ja Tallinna Eesti
Seltsi "Estonia" esimees, Tallinna Vastastikuse Krediitühisuse, hilisema
"Krediitpanga" nõukogu liige ja esimees ning juhatuse liige, 1920–1922
Eesti Evangeeliumi Luteriusu Kiriku konsistooriumi ilmalik asepresident,
1927–1932 Eesti esindaja Rahvusvahelises Olümpiakomitees.

17. oktoobril 1940 vangistati NKVD poolt, lasti 3. juulil 1941 Tallinnas
maha.

August Rei

* 22.03.1886 Pilstveres
Viljandimaal
† 29.03.1963 Stockholmis

riigivanem

04.12.1928 – 09.07.1929

peaminister presidendi ülesannetes

09.01.1945 – 29.03.1963

1918–1919 Ajutise Valitsuse töö- ja hoolekandeminister, peaministri asetäitja ja haridusministri kohusetäitja. 1919–1920 Asutava Kogu esimees. 1923–1925 Eesti delegatsiooni juht Eesti-Läti piirikomisjonis. 1925–1926 II Riigikogu esimees, 1932–1933 välisminister, 1936–1937 välisministri

abi, 1938–1940 Eesti saadik Nõukogude Liidus, 1944. aasta septembris O. Tiefsi valitsuse välisminister. 1917–1919 Maanõukogu, 1919–1920 Asutava Kogu, 1920–1934/1937 I–V Riigikogu liige.

Õppis Tartu Aleksandri (endises kubermangu-) gümnaasiumis, lõpetas Novgorodi gümnaasiumi. 1904–1905 ja 1907–1911 õppis Peterburi Ülikoolis õigusteadust. Osales 1905.–1907. aasta revolutsioonis, 1906 toimetas Tallinnas põrandaalust ajalehte "Sotsiaaldemokraat". 1912–1913 teenis sundaega, 1913–1914 advokaat Viljandis. 1914–1917 I maailmasõjas suurtükiväeohvitser Peterburi kindluses, 1917–1918 Eesti rahvusväeosades, Eesti sõjaväelaste ülemkomitee abiesimees. 1917 ja 1919 ajalehe "Sotsiaaldemokraat", 1927–1928 "Rahva Sõna" peatoimetaja. Aastani 1936 ühtlasi vandeadvokaat, muu hulgas Aadu Birki kaitsja 1927. aastal. 1930–1934 Tallinna linnavolikogu juhataja. 1940 Eesti saadikuna Nõukogude Liidus põgenes Riia kaudu Rootsi. 1946–1949 Eesti Rahvusfondi, 1947–1963 Eesti Rahvusnõukogu esimees.

1930–1936 Alliance Francaise'i president, 1937–1938 Eesti Välissuhete Ühingu abiesimees, olnud Eesti Töölismuusika Liidu ja Tallinna Töölismuusika Ühingu, osahingu "Rahva Sõna", kirjastusosahingu "Täht", sihtasutuse "Tallinna Rahvamaja", Tallinna Töölisteatri, Tallinna Töölispordi Ühingu jm esimees.

Vabadusrist (III liigi 1. klass). 1932 Tartu Ülikooli õigusteaduse audoktor. Kirjutanud ja tõlkinud sotsialistlikke raamatuid, avaldanud mälestused.

AASTA 2002 RIIGIKANTSELEI HALDUSALAS

Rahvusarhiiv

Priit Pirsko

Riigiarhivaar

Rahvusarhiivile oli aasta 2002 väheste vahenditega suurte tegude tegemise aasta.

Perioodi teadvustatud eelissuunaks olid digitaalarhiivindusega seotud ettevõtmised. Suurt tähelepanu pöörati ka arhiivijärelevalvele ning asjaajamise ja arhiivinõuete selgitamisele avalikus sektoris. Tavapäraselt jätkus arhiividokumentide säilitus- ja kasutustingimuste kaasajastamine.

Teisalt, nii nagu avaliku sektori täiustamisel kipub pahatihti juhtuma, on arhiivitööski tekkimas käärid teenuse kvaliteedi tõusu ja kulude kokkuhoiu vahel. 2002. aasta eelarve jäi arhiivinduse nelja viimase aasta võrdluses väikseimaks (58,02 miljonit krooni). Samal ajal küündis vahetu klienditeeninduse maht möödunud aastal rekordilise 17 242 külastuskorrani.

Arusaadavalt on arhiiviteenuse kvaliteedi hoidmine ja parandamine võimalikuks saanud seestmiste ressursside arvelt – palkade külmutamise, töökorralduse optimeerimise ja personalikoolituse kaudu. Rahvusarhiivi suutlikkus kitsastes oludes edasi minna ongi peamine põhjus, mis lubab 2002. aasta lugeda kordaläinuks.

Digitaaldokumentide pikaajalise säilitamise tagamisel oli 2002. aasta murranguliseks. Aasta algul loodi valdkonna arendamiseks struktuuriüksus ning määrati kindlaks tegevuse prioriteedid: arhiiviväärtusega riiklike andmekogude väljaselgitamine ja digitaaldokumentide arhiivi üleandmise nõuete õiguslik fikseerimine. Mõlemas suunas saavutati ka edu. Riiklike registrite vastutavate ja volitatud töötajate küsitlemine andis ülevaate andmepankadesse kogutud digitaalse info sisulistest ja tehnilistest karakteristikutest. Praktilise arhiveerimiskogemuse saamiseks võeti arhiivi vastu tegevuse lõpetanud hooneregistri andmed. Seega saab märkida, et alates 2002. aastast säilitakse lisaks paber-, pärgament-, foto-, filmi- ja muudele arhivaalidele Rahvusarhiivis ka esimesi arhiiviväärtusega digitaaldokumente.

Arhiivieeskirja täiendamiseks digitaaldokumentidele spetsiifiliste nõuetega koostas Rahvusarhiiv 2002. aastal Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu. Aasta lõpuks täpsustas eelnõu sätteid riigisekretäri poolt moodustatud töörühm ning loodetavasti kiidab Vabariigi Valitsus määruse heaks. Nimetatud eelnõu on Eesti esimene digitaalarhiivindusega seotud õiguslik regulatsioon, mille ülesandeks on sätestada nõuded digitaalsete arhivaalide avalikku arhiivi üleandmiseks. Niisiis on selle projekti näol tegemist pöördega nii kodumaises arhiiviteoorias kui ka praktikas.

2002. aastat võib lugeda edukaks arhiivijärelevalve korraldamisel. Valmisid Rahvusarhiivi soovituslikud juhised arhivaalide üleandmiseks avalikku arhiivi ning käsikirjana juhised arhiivi haldamise meetodite ja vahendite kohta. Kindlaks määrati järelevalvealuste asutuste ehk potentsiaalsete kogumisallikate täpne koosseis. Arhiivimoodustajate asjaajamise ja arhiivitöö parandamisel keskenduti koolitustegevusele. Kõik see annab muu hulgas tunnistust Rahvusarhiivi arhivaaride eneseteadvuse ja professionaalsuse tõusust. Täheldatav on ka avaliku sektori asutuste

asjaajamiskultuuri üldine paranemine, valdavalt ollakse enam-vähem kursis nii dokumendi- kui arhiivihalduse põhitõdedega.

Rahvusarhiivi kui terviku säilitusolud möödunud aastal paranesid. Riigi-arhiivi Madara tänava hoidla valmimine 2002. aasta mais võimaldas vabaneda kõigist senistest rendipindadest Tallinnas. Enamkasutatavad arhiivifondid koondati arhiivi, kus on nii parimad kliimatingimused kui ka avaraimad uurimisvõimalused. Rahvusarhiivi investeeringute programmis oli Madara tänava arhiivi avamine kolmas tähtsündmus viimaste aastate jooksul (2000. aastal valmis vahearhiiv Tartus, 2001. aastal Valga Maa-arhiiv) ning ühtlasi vahearhiivinduse rajamise lõppakord. Tartus ja Tallinnas on nüüdseks loodud tingimused nõukogudeaegsete tegevuse lõpetanud, likvideeritud või erastatud ettevõtete dokumentide arhiivi vastuvõtmiseks. 1997. aastal peamiselt just inimeste tööõiguslike suhete jätkuvaks tõestamiseks algatatud projekt on edukalt kulgenud ja ehitusinvesteeringute osas lõppenud. Dokumentide vastuvõtmine muidugi veel kestab.

Arhiividokumentide säilitamise ainus mõte seisneb nende kasutamises. 2002. aastal oli selles valdkonnas märkimisväärset küllaga. Kõige eredamate sündmustena jäävad meelde Eesti filmi 90. aastapäeva tähistamine, Tartu rahulepingu originaali ja teiste Eesti riikluse alusdokumentide üleandmine Balti Arhiivi poolt ning Rootsi ajaloo päevade korraldamine Tartus. Kõik see annab tunnistust arhiivi ja ühiskonna vahelise dialoogi olemasolust.

Riigiarhiivi uus lugemissaal Tallinnas Madara tänavas

Mitte kunagi varem pole taasiseseisvunud Eesti riigi arhiivides käinud nii palju uurijaid kui möödunud aastal. Kui Rahvusarhiivi keskmine uurijaküllastuste kasv oli 8%, siis Ajalooarhiivis küündis see 16 protsendini ja Saare Maa-arhiivis koguni kolmekordistus. Sellise arengu põhjusi pole keeruline tuvastada. Ühest küljest on Eestis aina enam levimas tänapäeva heaoluühiskonna vaba aja veetmise viisid, mille seas sugupuu uurimine on vähemalt sama moodne kui reisimine või tervisesport. Teisalt, oleme ise pingutanud, loomaks mikrofilmikoopiate paljundamise kaudu

arhiivides kõige populaarsematele rahvastikuloo allikatele juurdepääsu võimalust.

Kokkuvõtvalt võib nentida, et hetkel on Rahvusarhiiv 16 suuremast ja väiksemast arhiivist koosnev valitsusasutus, kus säilitatakse 17 733 arhiivifondi kokku 7 901 850 säilikuga. Riulite kogupikkus on üle 82 kilomeetri. Iga Rahvusarhiivi töötaja kohta tuleb seega keskmiselt 250 riulimeetrit kirjalikku arhiivipärandid. Olgu see pärand siis paberil, fotol, CD-l või pärgamendil, meie põhiülesanne on igal aastal sama – tagada arhivaalide kestav säilimine ja võimalikult laialdane kasutamine.

Riigi Teataja Kirjastus

Marika Seppius

Direktor

Riigi Teataja ja Riigi Teataja Kirjastuse jaoks läheb 2002. aasta kindlasti ajalukku – 1. juunil 2002 käivitus elektrooniline Riigi Teataja.

Iseenesest pole elektroonilises õigusaktide andmebaasis midagi uut – neid oli Eestis enne ja on praegugi, rääkimata paljudest teistest riikidest, kus sellised õigusaktide registrid on olemas. eRT teeb unikaalseks see, et tarbijal on võimalik saada iga päev just selle päeva seisuga kehtivas redaktsioonis olulise-

maid õigusakte (seaduste, määruste terviktekste) ning seda riigi poolt pakutava tasuta teenusena.

eRT selline sisu ja funktsioon oli kahtlemata suur väljakutse nii kontseptsiooni väljatöötajatele, infosüsteemi loojatele kui ka meile, kes me selle projekti elluviimist juhtisime ja eRT igapäevase toimimise eest vastutame.

Koostöö Riigikantselei ja kõigi ministriumidega tegi võimalikuks andmebaas õigel ajal käivitada. Seda kinnitab ka parima riigiasutuste koostööprojekti auhind 2002. aastal.

Ministriumid esitasid poole aasta jooksul üle tuhande tervikteksti, mille kogumaht oli üle 25% kõikide esmakordselt eRTs avaldatud õigusaktide mahust.

Riigi Teataja Kirjastuse esindajad osalesid Riigi Teataja seaduse muutmise seaduse eelnõu ettevalmistamise ja koostamise komisjoni töös. Üks olulisi muudatusi puudutas terviktekstide esitamise tähtaega, mis senise seitsme tööpäeva asemel muutva akti avaldamise päevast, on Riigikogu poolt vastuvõetud seaduses (jõustus 1. veebruaril 2003) kolm tööpäeva. See seadusemuudatus lähendas terviktekstide esitamise tähtaega muudatuste jõustumise reaalsele tähtajale (määrused jõustuvad üldjuhul kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist).

eRT kasutusstatistika näitab stabiilset kasvu, keskmiselt avati www.riigiteataja.ee lehekülge ca 40 000 korda kuus. Kõige suurem koormus langes oktoobrikuusse, kus lehekülge avati 91 000 korda ja andmemaht oli ligi 57 gigabaiti. Kuu keskmine andmemaht on 40 gigabaiti, tõenäoline keskmine maht kasvab lähikuudel umbes 50 gigabaidini. Lehekülje avamiste arv stabiliseerub arvatavasti ~80 000 avamisele kuus.

Riigi Teataja Kirjastuse varasemat elektroonilist andmebaasi, kuhu lisaks trükkis avaldatavatele õigusaktidele kanti ka kohalike omavalitsuste õigusaktid, täiendati 2002. aasta lõpuni.

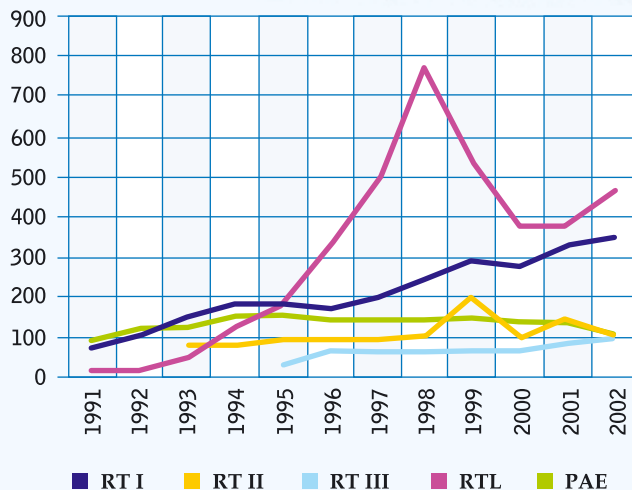
Riigi Teataja Kirjastuse toimetuses toimetati 2002. aastal kokku 1473,75 poognat, s.o ca 23 580 lehekülge (1 poogen=16 lehekülge) Riigi Teatajat, mis jaguneb erinevate annete vahel järgmiselt:

	Maht (poognat)	Maht (lk)
RT I	345	5 520
RTL	463,25	7 412
RT II	96,75	1 548
RT III	101	1 616
Venekeelne Pravovõje Aktõ Estonii (PAE)	108	1 728
Kohalike omavalitsuste õigusaktid	359,75	5 756

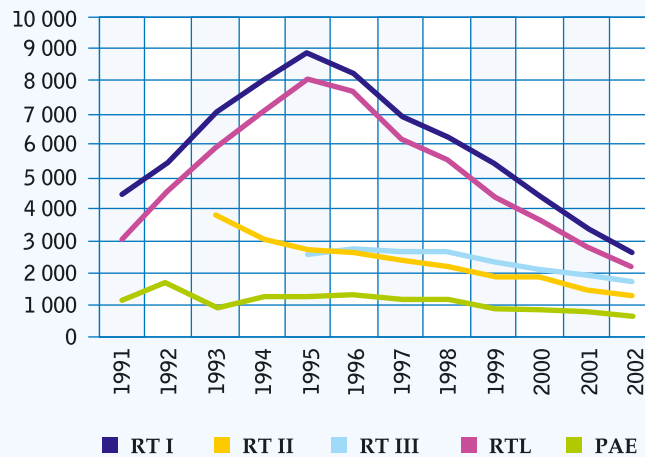
Riigi Teataja annete kogumaht suurenes 2002. aastal 2001. aastaga võrreldes ca 8,6%. 2002. aastal kanti eRT-sse arvestuslikult ca 57 257 000 tähemärki Riigi Teatajas avaldamiseks esitatud õigusakte ja muid dokumente, mis avaldati ka paber kandjal Riigi Teatajas. Lisaks on Riigi Teataja elektroonilisse andmekogusse kantud 13 816 721 tähemärki kohalike omavalitsuste õigusakte, mida paber kandjal ei avaldata. Samuti on kontrollitud eRT-s avalikustamiseks saadetud terviktekste (kokku 19,6 miljonit tähemärki). Riigi Teataja annete mahud näitavad aastate lõikes tõusutendentsi.

Riigi Teataja tellimuste arv on 1996. aastaga võrreldes vähenenud üle 63,3%, kusjuures 2002. aasta jooksul pärast eRT käivitamist ligi 20%. See on ootuspärane elektrooniliste õigusaktide andmebaaside üha kasvava kasutuse juures. Põhilise osa paber kandjal Riigi Teataja tellijatest moodustavad advokaadi- ja juriidilised bürood ning riigiasutused. See on ka mõisteta, sest kuigi paber kandjal väljaantavas ja elektroonilises Riigi Teatajas avaldatud õigusaktidel on võrdne õiguslik jõud, kohaldatakse nende omavahelise vastuolu korral paber kandjal avaldatud teksti.

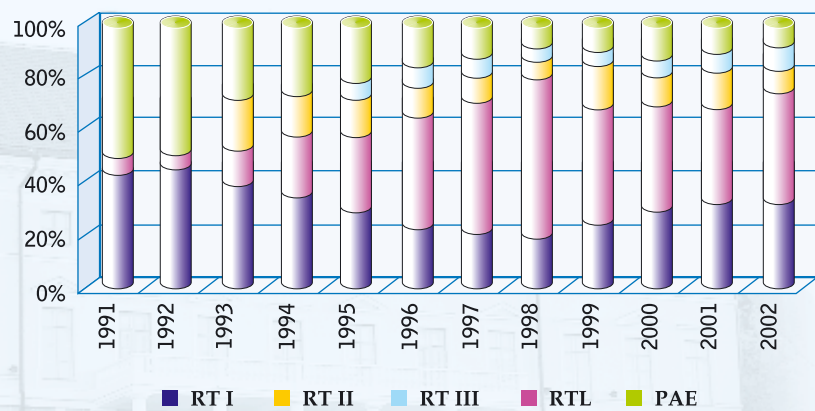
Alljärgnevad graafikud annavad ülevaate Riigi Teataja annete mahust ning tellimuste arvust aastatel 1991–2002.

RT annete mahud 1991 – 2002

Tellimuste arv 1991 – 2002

Erinevate annete osakaal

Riigi Teataja Kirjastus väljastas 2002. aastal üle 2,5 miljoni trükipoogna Riigi Teatajat (тирааж korda vastava ande kogumaht). Kuigi tiraažid langevad, on trükipoognate arv jäänud praktiliselt 2001. aasta tasemele, sest Riigi Teatajas avaldatavad seadused ja Vabariigi Valitsuse ning ministrite määrused on aasta-aastalt muutunud mahukamaks.

Vene tõlkerühm on tõlkinud 108 poognat väljaannet Pravovõje Aktõ Estonii (PAE). Riigi Teataja Kirjastuses trükiti ligi 86 000 poognat venekeelset väljaannet PAE.

Riigi Teataja Kirjastuse trükikoda pakub trükiteenust nii Riigikantseleile kui ka mitmetele muudele riigiasutustele ja teistele tellijatele. Trükikoja masinapark täienes 2002. aastal digitaaltrükimasinaga INDIGO. Uus masin võimaldas trükkida 2002. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimiste igale hääleõiguslikule kodanikule personaalse valijakaardi. Kokku trükiti Riigi Teataja Kirjastuses ligi miljon valijakaarti ja seda väga lühikese ajaga – ühe nädala jooksul.

Riigi Teataja Kirjastuse struktuuris oli 1. jaanuari 2002. a seisuga 42 töökohta: toimetuses 22, trükikojas 13 ja üldosakonnas 7. 2002. aasta lõpul töötas kirjastuses 40 inimest, kaks ametikohta (majandusjuht ja nõunik) olid täitmata.

Eelarve maht oli 2002. aastal 14,7 miljonit krooni, sellest riigieelarvelisi vahendeid 5 miljonit krooni.

Eesti Haldusjuhtimise Instituut

Kaido Paabus
Direktor

Sisemised ümberkorraldused

2002. aasta tähendas Eesti Haldusjuhtimise Instituudi (EHI) jaoks eelkõige oluliste muutuste aega. Sügisel vahetus instituudi direktor ning sellega kaasnesid ümberkorraldused ka organisatsiooni töös. Liialt laiali valguv koolitustegevus ei võimaldanud piisavalt hästi jälgida väliskeskonnas toimuvaid muutusi ja avaliku teenistuse jaoks prioriteetseid koolitusvaldkondi.

2002. aastal toimunud sisemiste ümberkorralduste käigus muudeti EHI tegevus selgemaks ja avatumaks. Vähenes organisatsiooni töötajate arv, lihtsustus struktuur ning töötati välja uued strateegilised eesmärgid. Tahame kujuneda avaliku teenistuse ühtseid väärtusi ja oskusteavet vahendavaks koolitus- ja kompetentsikeskuseks, mida iseloomustab väiksem ja paindlikum organisatsioon ning keskendunum tegevus. See hõlmab traditsioonilise koolitustegevuse kõrval ka mitmekülgset konsultatsioonitegevust, mille väljaarendamine on EHI jaoks üks olulisemaid järgmiste aastate prioriteete.

Sügisel jooksul töötati välja strateegiline arengukava aastateks 2003–2005. Sellest lähtuvalt muutus põhilikult ka EHI koolituskonptsioon, mille kohaselt käesoleval aastal keskendutakse väiksemale arvule valdkondadele ning nende põhilikumale väljaarendamisele. Uuenduste tulemuseks on 2003. aasta kevadhooaja värske koolituskava, millega saate tutvuda meie kodulehel: www.atak.ee.

Koolitustegevus

2002. aastal moodustasid koolitustegevuse kõige mahukama osa personali arendamise, juhtimise ja õiguse valdkonnad. Personalitöö raames jätkusid kord kuus toimuvad personalijuhtide teabepäevad. Teabepäevade peamiseks eesmärgiks oli päevakajalise informatsiooni edastamine avaliku teenistuse personalijuhtidele. Käivitus kolmas koostöökursus Eesti Personalitöö Arendamise Ühingu (PARE) personalitöö baastadmiste süsteemseks arendamiseks. Seoses uue kursusega vaadati üle PARE ja EHI vahelise koostöö põhimõtted ning täiendati üheskoos programmi. Koostöö võimaldas oluliselt parandada ka projektis osalenud õppejõudude oskusi ja teadmisi. Detsembris 2002 lõppes EHI, PARE ja Tolliameti kolmepoolse koostööna toimunud 8-päevane pädevuskoolitus Tolliameti personalitöötajatele.

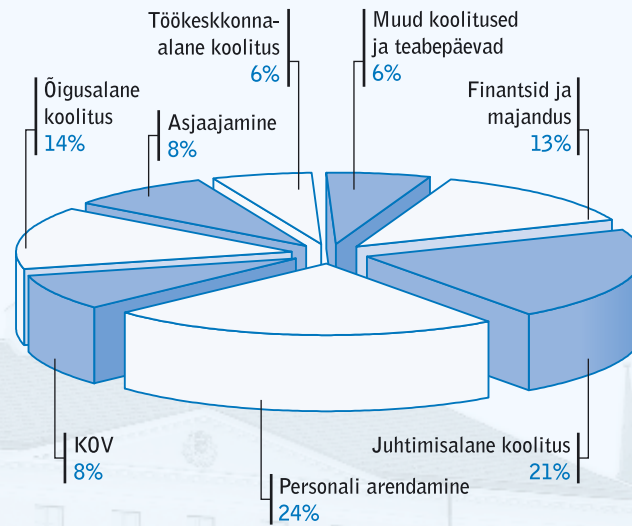
Juhtimise valdkonna raames pöörati suurt tähelepanu 2003. aasta juhtimiskoolituse kavade ettevalmistamisele eesmärgiga pakkuda klientidele süstematiseeritud juhtimiskoolitust, mille osas pearõhk on spetsiifilisel sisekoolitusel asutustes. Juhtide väga positiivse tagasiside pälvisid mitmed juhi tervist ja töövõimet ning psühholoogiat käsitlevad kursused.

Õiguse valdkonna raames toimusid teabepäevad haldusmenetluse seaduse, riigivastutuse seaduse ning asendustäitmise ja sunniraha seaduse

teemadel. Koolitused kujunesid edukaks nende praktilise suunitluse tõttu. Lisaks üksikutele teabepäevadele toimusid nimetatud seaduste lõikes ka sisekoolitused asutustes. Viisime läbi ka seminare lepingute ja lepinguväliste kohustuste seaduse teemadel. Võlaõiguse üldosa leidis käsitlemist mitmel teabepäeval ja ka kolmepäevasel baaskursusel.

EHI peamised koolitusvaldkonnad 2002. aastal on toodud joonisel.

EHI koolitused 2002. aastal valdkonniti

Koostööprojektid

2002. aastal said alguse ka mitmed olulised koostööprojektid. Suurematest projektidest võiks esile tõsta koostöös Fontes Konsultatsioonidega läbiviidud valitsusasutuste juhtide uuringut, mille eesmärgiks oli ülevaate saamine avaliku sektori juhtimistegevusest ja sellega seotud probleemidest, samuti digitaalse dokumendihalduse programmi, mille raames valmistas EHI ette digitaalsele asjaajamisele üleminekuks vajaliku täienduskoolituse programmi ja õppematerjalide koostamise. Nagu eespool mainitud, jätkus ka väga hea koostöö PARE-ga, kellega koos viidi läbi 12-päevane personalitöö baaskursus.

Rahvusvahelised projektid

Välisprojektidest tuleks nimetada strateegilise planeerimise tõhustamisele suunatud koostööd Rahandusministeeriumiga, mida rahastab Suurbritannia valitsus IPSELL projekti raames. Jätkus ka koostöö Kanada Dalhousie Ülikooli ning Läti ja Leedu kolleegidega majandus- ja juhtimiskoolituse ühisprojekti CUBEMTP raames, mille käigus koolitatakse Ukraina riigiametnikke.

Juunis toimus EHI ja Saksa Avaliku Halduse Liiduakadeemia koostööprogrammi raames Saksamaa parlamendi esindajate ja valitsusametnike nädalane õppereis Eestisse. Programmi peaesmärk oli tutvustada Saksamaa ametnikele Eestit kui tulevast Euroopa Liidu liikmesriiki. Osalejatele tutvustati Eesti halduskorraldust ja avaliku halduse arengusuundi, anti ülevaade Eesti majandusest, haldusreformist, välispoliitikast, sotsiaal- ja keskkonnapoliitikast ning kohalikust ja regionaalsest arengust.

2002. aasta märkis ka koostöö tihenemist Balti riikide avalikku haldust arendavate organisatsioonide vahel. Augustis kirjutati alla Eesti, Läti ja Leedu sarnaste koolitusasutuste koostöömemorandumile, mille sisuks oli kogemuste vahetamine ja üksteise abistamine välisprojektide administreerimisel.

Kvaliteetset ja avaliku teenistuse vajadustele vastavat koolitusteenust on võimalik pakkuda vaid sellisel juhul, kui ettevalmistusprotsessi on kaasatud nii meie kliendid, partnerid kui ka lektorid. Sellest lähtuti 2003. aasta tegevuste plaanimisel ning ka tulevikus on EHI tegevuses peamisteks väärtusteks paindlikkus, avatus ja koostöö.

1. veebruarist 2003. a jätkas EHI tegevust uue nime all – Avaliku Teenistuse Arendus- ja Koolituskeskuse (ATAK). Nime ja asutuse sümboolika muutmise tingisid eelmisel aastal läbiviidud sisemised ümberkorraldused ning uued strateegilised eesmärgid. Võrreldes EHIga on ATAKi töötajaskond uuenenud, kontsentreeritud on tegevusvaldkondi ning välja töötatud uus koolituskava. EHI õigusjärglasena keskendume selgemalt avalikule teenistusele suunatud koolitus- ja konsultatsioonitegevusele, mis võimaldab paremini järgida oma klientide ja koostööpartnerite huve ja vajadusi.

ATAKi ülesanne on pakkuda kõrgetasemelisi koolitusprogramme riigi- ja kohaliku omavalitsuse ametnikele, nõustada riigiasutusi olulistest kompetentsivaldkondades ning olla Riigikantselei arendusüksuseks avaliku teenistuse arendamisel ning vastavate Euroopa Liidu programmide rakendamisel.

Riigikantselei hallatava keskse koolitusasutusena oleme kursis riigi tasandil toimuvate muutustega. Ulatuslik koostöövõrgustik nii Eestis kui rahvusvahelisel tasandil võimaldab lektoritena kasutada oma ala parimaid spetsialiste ning tagab alati värsket ja adekvaatset informatsiooni meie koolitustel.

Täname kõiki kliente ja koostööpartnereid!

Eesti Õigustõlke Keskus

Merit-Ene Ilja
Direktor

Eesti Õigustõlke Keskuse (EÕTK) ülesanne on rahuldada Vabariigi Valitsuse vajadused õigusaktide tõlgete järele efektiivselt ja professionaalselt. Euroopa Liiduga liitumise protsessis täidame seda ülesannet järgmiste põhitegevuste kaudu:

- Euroopa Liidu õigusaktide tõlkimine eesti keelde eesmärgiga tagada nende õigusaktide kättesaadavus eesti keeles.
- Eesti õigusaktide tõlkimine inglise keelde, et kaasa aidata Eesti õiguse ühtlustamisele Euroopa Liidu õigusega ja võimaldada välisinvestoritel tutvuda Eesti õigussüsteemiga.
- Õigusaktide tõlgete ning neis sisalduva terminoloogia andmebaaside loomine, haldamine ja kättesaadavuse tagamine Interneti vahendusel.

EÕTK põhitoodanguks on tõlked ja tõlkepõhine terminoloogia. Tõlked on läbinud keelelise ja vajadusel ka juriidilise ning võimaluse korral vastava eriala asjatundja tehtud toimetamise. EÕTK-s valminud Euroopa Liidu õigusaktide eestikeelsed ja Eesti õigusaktide ingliskeelsed tõlked on avalikkusele tasuta kättesaadavad EÕTK veebilehel www.legaltext.ee. Tõlgetes esinev inglise-eesti ning eesti-inglise terminoloogia on samuti avaldatud veebilehel, terminibaasis ESTERM.

Vaatamata koosseisu vähenemisele (2001. aastal 81 töötajat, 2002. aastal 76 töötajat) täitsid EÕTK eesti ja inglise tõlkerühmad 2002. aastal

Kõrgemate Ametnike Nõukogus heakskiidetud ja riigisekretäri kinnitatud tõlkeplaanid edukalt. Eesti tõlkerühmal valmis 20 591 standardlehekülge (s.o 16 011 Official Journal'i (OJ) lehekülge) Euroopa Liidu õigusaktide tõlkeid eesti keelde (2001. aastal 20 026 A4 lehekülge, s.o 14 570 OJ lehekülge). Inglise tõlkerühma töö tulemusena valmis 2419 standardlehekülge Eesti õigusaktide tõlkeid inglise keelde (2001. aastal 2426 lehekülge).

Aasta	Valmistõlge		Terminibaasi lisandunud mõisted
	inglise keelest eesti keelde	eesti keelest inglise keelde	
1995–1998	2 090 OJ lk	3 013 A4 lk	21 991
1999	5 252 OJ lk	1 918 A4 lk	4 745
2000	8 491 OJ lk	2 412 A4 lk	8 753
2001	14 570 OJ lk	2 426 A4 lk	9 314
2002	16 011 OJ lk	2 419 A4 lk	4 167
Kokku	46 414 OJ lk	12 188 A4 lk	48 970

EÕTK toodang 1995–2002

Aasta	Kodulehekülje külastused	Päringud ESTERMis
1999	28 517	
2000	81 904	145 301
2001	149 922	814 077
2002	247 295	1 066 973

EÕTK veebilehe statistika 1999–2002

2003. aasta lõpuks on meie eesmärk, et EÕTK poolt eesti keelde tõlgitud Euroopa Liidu õigusaktide kogumaht oleks 60 000 OJ lehekülge. Lisaks riigieelarvele kavandame kasutada PHARE finantsvahendeid 20 000 OJ lehekülje tõlkimiseks eratõlkebüroode abil.

2002. aastal osales EÕTK koostöös Justiitsministeeriumiga Euroopa kohtute võrgu projektis SOLON. See on liikmes- ja kandidaatriikide keeli hõlmav andmekogu kriminaalasjades toimuva õiguslase koostöö hõlbustamiseks. EÕTK ülesanne oli leida eestikeelsed vasted 400 terminile ja fraasile kriminaalõiguslase koostööd reguleerivatest rahvusvahelistest õigusaktidest inglise, hispaania ja prantsuse keele alusel, täiendada vasteid definitioonide ja kommentaaridega ning lisada viited konkreetsetele rahvusvahelistele ja riigisisestele õigusaktidele.

30. mail 2002 avaldas EÕTK koostöös Euroopa Liidu Infokeskusega trükisena uue Euroopa Liidu lepinguraamatu, mis sisaldab Nice'i lepingut, Euroopa Liidu lepingut, Euroopa Ühenduse asutamislepingut, lepingutele lisatud protokolle, Euroopa Liidu põhiõiguste hartat ning märksõnade loendit.

2003. aasta töötab meile kujuneda huvitavaks, kuid samas pingeliseks, sest ees seisab lõpuspurt Euroopa Liidu õigusaktide tõlkimisel ning üleminek Justiitsministeeriumi valitsemisalasse, et olla 2004. aastal valmis uuteks ülesanneteks ja väljakutseteks.

KOMITEED, KOMISJONID JA NÕUKOGUD

Teenetemärkide Komitee ja sümboolikaosakond

Kalev Uustalu

Sümboolikaosakonna juhataja

2002. aastal toimus kümme Teenetemärkide Komitee koosolekut, kus kõrvuti riiklike teenetemärkide taotluste läbivaatamisega oli päevakorras Eesti kodanikele antud välisriikide au- ja teenetemärkide registreerimine. Kokku registreeriti laekunud avalduste alusel 55 au- ja teenetemärki, neist kõige rohkem (20) Soome Vabariigi teenetemärke. Vabariigi Valitsus kinnitas Teenetemärkide Komitee koosseisu viis uut liiget, mis oli tingitud inimeste vahetumisest ametikohtadel.

Vabariigi Presidendi otsusel anti 2002. aastal välja 518 riiklikku teenetemärki, sh 349 Eesti kodanikele ja 169 välismaalastele. Iseseisvuspäeva puhul said teenetemärgi kavaleriks 403 isikut, riigivisiitide käigus anti välja 110 riiklikku teenetemärki. 5 teenetemärgi andmine korraldati vastavalt Vabariigi Presidendi otsustele seoses Eestis resideerivate välisriikide diplomaatide lahkumisega. Riiklike teenetemärkide väljaandmine nende liikide ja klasside kaupa on esitatud alljärgnevas tabelis.

	VT	KR	KR möökadega	RV	EPR	MR	Kokku
Kett	2					1	3
I klass	6	1			1	27	35
II klass	19	2			2	11	34
III klass	23	9	1	1	7	14	55
IV klass	65	23		33	24	23	168
V klass	74	28		39	26	10	177
Medal	28				5		33
Kuldrist		8					8
Höberist		4					4
Raudrist		1					1
Kokku	217	76	1	73	65	86	518

VT – Valgetähe teenetemärk; KR – Kotkaristi teenetemärk; RV – Riigivapi teenetemärk; EPR – Eesti Punase Risti teenetemärk; MR – Maarjamaa Risti teenetemärk

2002. aastal antud teenetemärgid

Riigikantselei avaldas ingliskeelse raamatu “Manual for Companions of State Decorations” (meelespea teenetemärkide kavaleridele), mida trükiti

2000 eksemplari. Raamat võimaldab laiemalt kui ainult eesti lugejatel saada ülevaade Eesti riiklikest ordenitest ja medalitest ning annab vajalikke juhised teenetemärkide kandmise kohta.

Ilmus lisa raamatutele "Eesti tänab 1919 – 2000" ja "Eesti tänab 1919 – 2001" pealkirja all "Eesti tänab 2001 – 2002". Raamatus on ülevaade kõigist ajavahemikus 2001 – 2002 Eesti riigi poolt teenetemärkide vääriliseks hinnatud inimestest.

Kõik märgitud trükised on kättesaadavad Internetis Riigikantselei veebilehel.

Veebruaris korraldati Eesti Rahvusraamatukogus näitus, mis andis ülevaate teenetemärkide kavaleridest ja muutustest riiklike teenetemärkide valdkonnas aastatel 1919 – 2002. Samaaegselt teenetemärkide näitusega kujundati Rahvusraamatukogus eraldi fotoväljapanek teenetemärkide kavaleride kohta taasiseseisvumise järgsest perioodist.

Koostöös teiste riigiasutustega esitleti esmakordselt ühise väljapanekuna Eesti Vabariigis väljaantavaid ametkondlikke teenetemärke. Andmekogu kohaselt antakse vabariigis välja 32 erinevat ametkondlikku teenetemärki.

Riigihanke korras leiti 2002. aastal riiklike teenetemärkide valmistajad järgmiseks kolmeks aastaks ja nendeks osutusid OÜ Roman Tavast ning OÜ Miniplast Pluss.

Tulenevalt riigivapi seadusest ja Vabariigi Valitsuse 18. detsembri 2001 a. määrusest nr 401 "Riigivapiga ja teiste riiklikult tähtsate turvaelementidega dokumentide plankide ning riigivapiga pitserte näidiste registri asutamine ja registri pidamise põhimäärus" alustas 1. jaanuaril 2002 a. tegevust riigivapiga pitsatite ja turvaelementidega tähtsate dokumentide riiklik register. 2002. aasta jooksul kanti registrisse 945 vapi-pitsertit ja 587 dokumendiplanki.

2002. aastal jätkus valitsusasutuste sümbolite registreerimine vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud korrale.

Kõrgemate riigiametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjon

Ebe Kurik

Komisjoni sekretär,

avaliku teenistuse ja personaliosakonna Riigikantselei

personalitalituse konsultant

Riigikantselei juures tegutseva kõrgemate riigiametnike konkursi- ja atesteerimiskomisjoni (KRAKAK) tegevuse eesmärgiks on tihedas koostöös asutustega leida sobivaimad kandidaadid juhtide vakantsetele ametikohtadele, alates ministeeriumi osakonnajuhatajast. Vastavalt avaliku teenistuse seadusele viib komisjon läbi konkursse maasekretäri, ameti ja inspeksiooni peadirektori, peadirektori asetäitja, ministeeriumi ase-kantsleri ja osakonnajuhataja ning muu valitsusasutuse juhi ametikohale.

Avalikud konkursid on peale personali värbamise viisi ka üheks avaliku halduse läbipaistvuse kindlustamise mehhanismiks. 2001. aasta märtsis Riigikantselei poolt riigiasutustes läbiviidud küsitlus näitas, et paljude asutuste personalijuhid kahtlevad KRAKAK-i otsustamise aluste arusaadavuses ja otsuste põhjendatuses. Nende hinnangul peaks komisjon kaasama oma protseduuridesse rohkem avalikkust ja tõhustama info

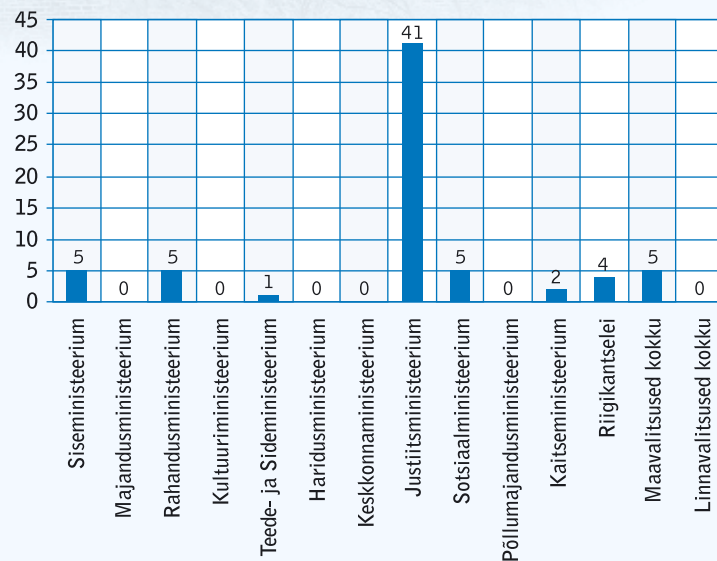
liikumist ning tegema suuremat koostööd asutustega. Sama uuringu käigus küsitletud, komisjoni poolt ametisse nimetamiseks esitatud kandidaadid leidsid, et neile kättesaadav informatsioon värbamis- ja valikuprotseduuri ning valiku tulemuste kohta oli ebapiisav.

Selleks, et muuta KRAKAK-i poolt läbiviidavad avalikud konkursid tõhusamaks ja suurendada komisjoni tegevuse läbipaistvust, alustas avaliku teenistuse ja personaliosakond 2002. aasta teises pooles komisjoni personalivaliku alase tegevuse sihipäraselt arendamist. Sügiseks valmis komisjoni personalivaliku alase tegevuse analüüs ning üle vaadati asutuste ja komisjoni koostöö senises personali värbamise ja valiku protsessis. Tehtud töö tulemusena sündisid komisjoni tegevuse parendamise ettepanekud, mida on võimalik paigutada nelja suurema teema alla: tõhusam koostöö asutustega, suurem tähelepanu kandidaatidega suhtlemisele, põhjalikum ja teadlikum valikuprotsess ning parem teavitamine komisjoni tegevusest. Esimeste sammudena ettepanekute elluviimisel muudeti senist konkursi ettevalmistamise protsessi ning valmis infomaterjal asutustele, mis annab ülevaate avaliku konkursi läbiviimisest komisjonis ning selleks valmistamiseks vajalikest tegevustest. Osaleti kahel avaliku sektori personalijuhtide teabepäeval, kus tutvustati arenguplaane ka oma koostööpartneritele asutustest. Arendustegevus jätkub 2003. aastal.

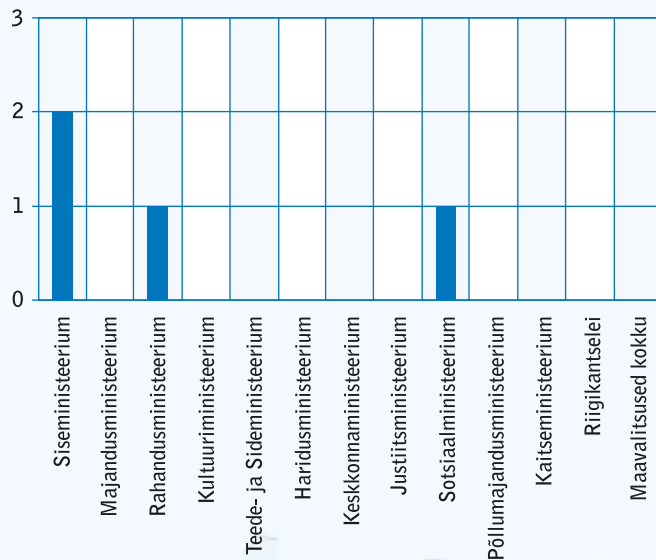
2002. aastal kuulutas riigisekretär välja kokku 68 avalikku konkurssi. Kõige rohkem avalikke konkursse kuulutas riigisekretär välja Justiitsministeeriumi valitsemisala ametikohtadele. Vt. Joonis 1.

KRAKAK-i tegevuse statistika 2002. aastal

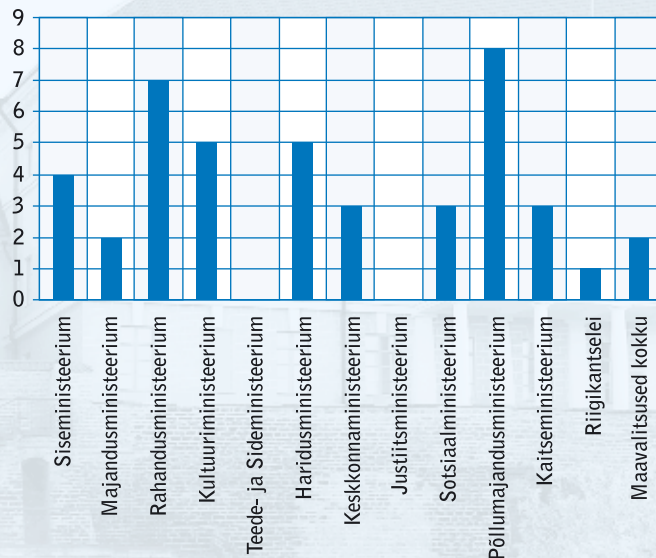
- Toimus 15 koosolekut.
- Viidi läbi 4 avalikku konkurssi (2 Siseministeeriumi, 1 Sotsiaalministeeriumi ja 1 Rahandusministeeriumi valitsemisalas). Keskmiselt esitati ühele ametikohale 12,5 avaldust. Suurim konkurss oli Tolliameti peadirektori ametikohale - 27 avaldust. Avalike konkursside statistikat vaata joonisel 2.
- Viidi läbi 43 edutamist, millest 1 juhul tunnistati ametnik ametikohale mittevastavaks. Kõige rohkem edutati Põllumajandusministeeriumi ametnikke (8). Vt joonis 3.
- Viidi läbi 1 perioodiline atesteerimine.
- Kooskõlastati 39 ametikoha atesteerimisnõuded.

Joonis 1 — riigisekretäri poolt väljakuulutatud konkursside arv

Joonis 2 — läbiviidud konkursside arv

Joonis 3 — läbiviidud edutamiste arv

Arhiivinõukogu

Kaidi Paju

Dokumendihalduse osakonna nõunik

Arhiivinduse valdkonnas nõuandva koguna tegutsevas riigisekretär Aino Lepiku poolt juhitud arhiivinõukogus olid 2002. aastal arutelu all "Arhiivinduse ja asjaajamise arengukava 2002 - 2005" täitmine ning Siseministeeriumi valduses olevate kirikuarhivaalide säilimise tagamise ja neile juurdepääsu võimaldamise küsimus. Praegusel momendil on Siseministeeriumi valduses kirikuarhivaalid alates 1834. aastast, mida vastavalt arhiiviseadusele peaks säilitatama avalikes arhiivides. Arhiivinõukogu esitas seisukoha, et vastavalt avalike arhiivide ja Siseministeeriumi poolt koostatavale ajakavale tuleks hakata kirikuarhivaale Rahvusarhiivi ja Tallinna Linnaarhiivi üle andma. Tartu Ülikooli arhiivinduse õppetooli juhataja prof Aadu Must andis arhiivinõukogule ülevaate arhiivinduse õpetamise arengusuundadest Tartu Ülikoolis. Riigiarhivaar Priit Pirsko informeeris arhiivinõukogu Rahvusarhiivi arengukava täitmisest.

RIIGIKANTSELEI KOOSSEIS JA PERSONALISTATISTIKA 2002. AASTAL

Kristel Saar

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna
Riigikantselei personalitalituse juhataja

Elle Sepp

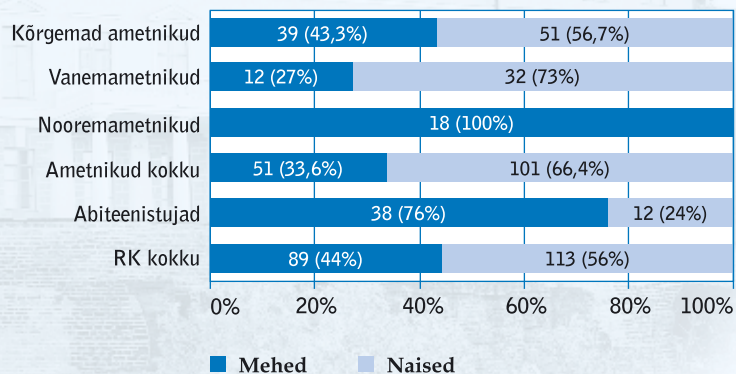
Avaliku teenistuse ja personaliosakonna
Riigikantselei personalitalituse konsultant

Ebe Kurik

Avaliku teenistuse ja personaliosakonna
Riigikantselei personalitalituse konsultant

31. detsembril 2002. a töötas Riigikantseleis 152 ametnikku ja 50 abiteenistajat. Ametikohtade arv aasta jooksul ei muutunud, küll aga vähenes seoses Keila-Joa kompleksi üleandmisega 21 võrra abiteenistuskohdade arv.

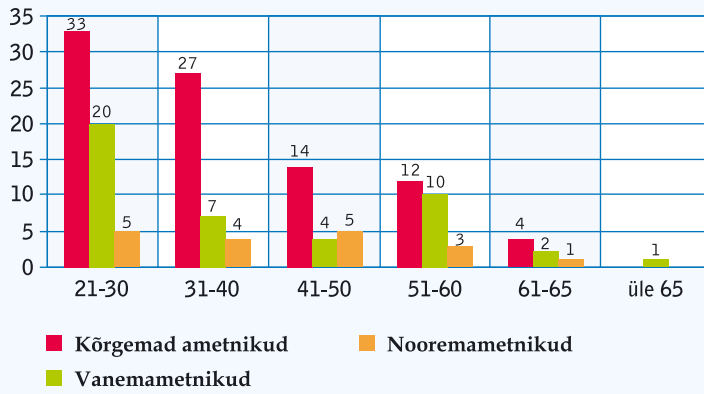
Naiste osakaal Riigikantseleis on tõusnud selle tõttu, et 2002. aastal lahkus teenistusest 16 meest. Aasta lõpu seisuga oli koosseisus 113 naist ja 89 meest. Ametnikke ja abiteenistujaid eraldi võrreldes on sooline erinevus tunduvalt suurem: ametnike hulgas on naisi (101) kaks korda rohkem kui mehi (51), samas on abiteenistujate hulgas mehi (38) kolm korda rohkem kui naisi (12).

Joonis 1 — Riigikantselei teenistujate sooline koosseis ametikohtade põhigruppide alusel

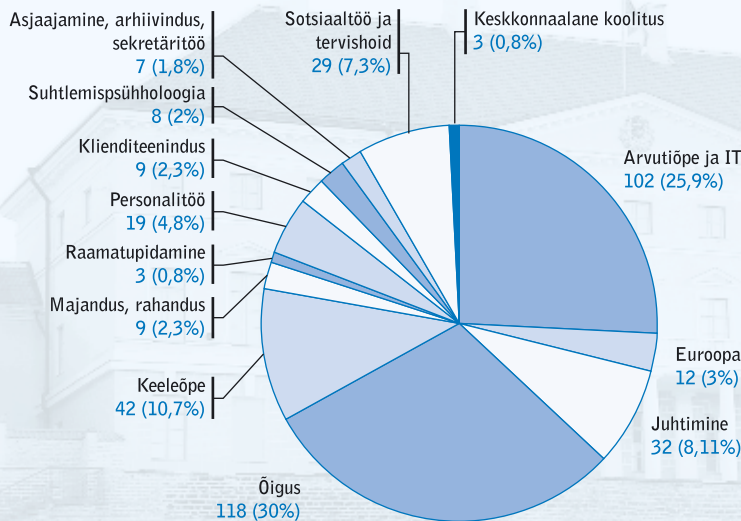
Tööjõu volavus oli 2002. aastal suur – 26%. Selle põhjuseks on eelkõige Vabariigi Valitsuse vahetusega kaasnenud tähtajaliste nõunike liikumine ning Keila-Joa kompleksi üleandmine. Teenistusest lahkus 39 ametnikku ja 14 abiteenistajat, kellest vaid 8 ametnikku jätkas Riigikantseleis lahkudes avalikus teenistuses. Aasta jooksul võeti teenistusse 35 ametnikku ja 6 abiteenistajat, ametnikest 22 tuli Riigikantseleisse avalikust teenistusest. Tähelepanuväärne on see, et kõrgemate ametnike põhigruppi teenistusse asunud 21 ametnikust 17 (81%) tulid avalikust teenistusest.

Kõrgharidust omavate ametnike osakaal suurenes aasta jooksul 2,8%, jõudes 71 protsendini ametnike üldarvust. Kõrgematest ametnikest on kõrgharidusega 91%, sh on 43% akadeemilise kraadiga.

Joonis 2 — Riigikantselei ametnike vanuseline koosseis

Ametnike keskmine vanus on 38 aastat, kõige suurem vanusegrupp on 21–30-aastased, moodustades 38% ametnike üldarvust.

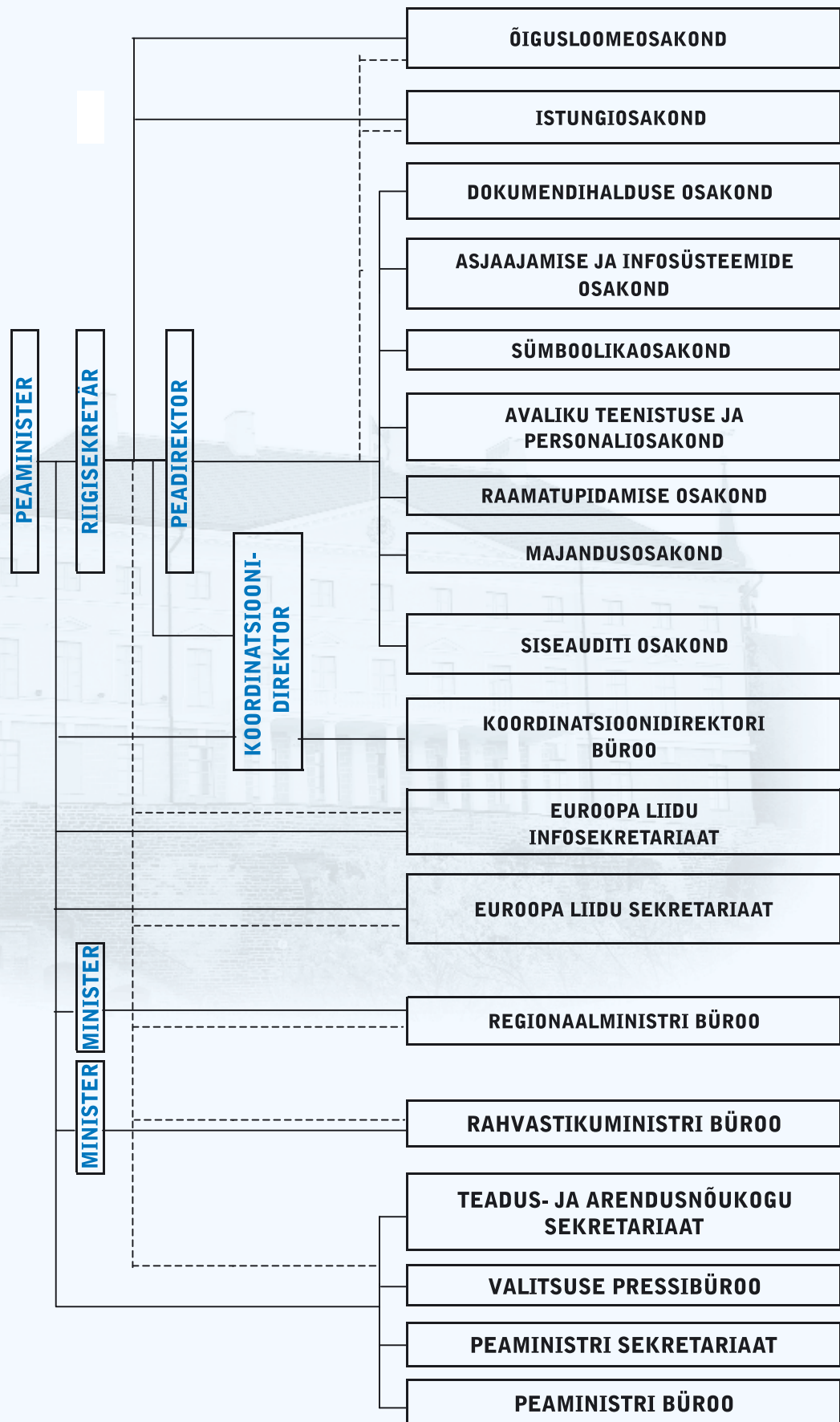
Joonis 3 — Riigikantselei teenistujate osalemine koolitusel

Riigikantselei teenistujate koolitamiseks kasutati 2002. aastal 2,4% töötasustamiseks eraldatud vahenditest. Aasta jooksul osalesid teenistujad keskmiselt 1,9 koolitusel kogumahuga 37 tundi, koolituse keskmiseks hinnaks kujunes 1116 krooni. Kõige suurema osalejate arvuga koolitused olid õiguse ja IT valdkonnas, kõige kulukamad juhtimise ja IT-alased koolitused.

Iga-aastaseid vestlusi viidi ametnikega läbi 81, lisaks 13 katseaja lõpu vestlust.

Komisjonides atesteeriti 9 ja edutati 5 ametnikku.

RIIGIKANTSELEI STRUKTUUR

RIIGIKANTSELEI EELARVE 2002

Marelle Erlenheim
Raamatupidamise
osakonna juhataja

Riigikantselei 2002. aasta eelarvest ja kassakuludest annab ülevaate järgnev tabel.

Osa	Peatükk	Artikkel	Eelarve	Kassaku- kulu	Täit- mine %
129	Peatükk 11 Riigikantselei	10 Töötasu	21028500	21026900	99,9
		21 Sotsiaalmaks	6939400	6938872	99,9
		22 Töötuskindlus- tuumaksed	100200	100120	99,9
		30 Majandamis- kulud	28622700	26907764	94,0
		44 Ostetud teenused	9120000	9067857	99,4
		59 Sihtotstarbe- lised ülekanded	1358000	1358000	100,0
		99 Omatulude arvel tehtavad kulud	3159394	3115795	98,6
129	Peatükk 12 Rahvastiku- ministri büroo	10 Töötasu	1551100	1551100	100,0
		21 Sotsiaalmaks	511850	511850	100,0
		22 Töötuskindlus- tuumaksed	5475	5475	100,0
		30 Majandamis- kulud	929875	842552	90,6
		44 Ostetavad tööd ja teenused	70000	66140	94,5
		54 Toetused	550000	550000	100,0
129	Peatükk 13 Regionaal- ministri büroo	10 Töötasu	1380000	1380000	100,0
		21 Sotsiaalmaks	455400	455400	100,0
		22 Töötuskindlus- tuumaksed	4700	4700	100,0
		30 Majandamis- kulud	552300	426038	77,1
129	Peatükk 15 Töötasuva- hendid tule- musjuhti- mise raken- damiseks	10 Töötasu	710704	710704	100,0

		21 Sotsiaalmaks	234523	234523	100,0
		22 Töötuskindlustusmaksed	3619	3619	100,0
129	Peatükk 17 Eurointegrat- siooni büroo	10 Töötasu	2250000	2250000	100,0
		21 Sotsiaalmaks	742500	742500	100,0
		22 Töötuskindlustusmaksed	11250	11250	100,0
		30 Majandamis- kulud	3116950	3098357	99,4
129	Peatükk 97 Riigikant- selei inves- teeringud	73 Kapitaalremont	13553270	10894923	80,4
		76 Soetused	3815027	3814839	100,0
129	Peatükk 98 Riigikantselei muud kulud	37 Infotehno- loogia	10537000	10438110	99,1
139	Peatükk 01 Rahandus- ministeerium	51 Sihtotstarbe- lised eraldised hasartmängu- maksu laeku- mistest	100000	99992	100,0
		54 Õppelaenude kustutamine	450320	448761	99,7
155	Vabariigi Valit- suse reserv	Euroopa Tuleviku Konvendi kulud	1380000	870040	63,0
		Hasartmängu- maksu Nõukogu kulud	179000	168710	94,3
		Raamatu "Eesti vanadel kaartidel" kuludeks	320000	320000	100,0
		Mälestuskont- serdi kulud	178500	152334	85,3
		Rahvastikumi- nistri büroo kulud	491190	491190	100,0
		Ametlike Teada- annete kulud	2700000	2700000	100,0
	KOKKU		117112747	111758415	95,5

KONTAKTANDMED

Address: Riigikantselei, Rahukohtu 3, 15161 Tallinn

Üldtelefon: 0 693 5860; **faks:** 0 693 5914

E-post: riigikantselei@riigikantselei.ee

URL: <http://www.riigikantselei.ee>

Registrikood: 7000 4809

Arveldusarve: 1000 2036 1450 08 Eesti Ühispank

	Telefon	Faks
Riigisekretär	0 693 5731	0 693 5994
Riigikantselei peadirektor	0 693 5737	0 693 5798
Peaministri büroo	0 693 5703	0 693 5767
Peaministri sekretariaat	0 693 5701	0 693 5704
Valitsuse pressibüroo	0 693 5792	0 693 5707
Rahvastikuministri büroo	0 693 5709	0 693 5904
Regionaalministri büroo	0 693 5800	0 693 5801
Koordinatsioonidirektori büroo	0 693 5708	0 631 6132
Istungiosakond	0 693 5796	0 693 5784
Õigusloomeosakond	0 693 5771	0 693 5834
Avaliku teenistuse ja personaliosakond	0 693 5760	0 693 5916
Infosüsteemide ja asjaajamise osakond	0 693 5746	0 693 5914
Dokumendihalduse osakond	0 693 5910	0 693 5914
Siseauditi osakond	0 693 5897	0 693 5994
Sümboolikaosakond	0 693 5920	0 693 5978
Raamatupidamise osakond	0 693 5873	0 693 5891
Majandusosakond	0 693 5888	0 693 5886
Euroopa Liidu sekretariaat	0 693 5201	0 693 5202
Euroopa Liidu infosekretariaat	0 693 5950	0 693 5957
Teadus- ja Arendusnõukogu sekretariaat	0 693 5729	0 693 5767

